

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 kwietnia 2019 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodnicząca: SSA Dorota Gamrat-Kubeczak

Sędziowie: SSA Krzysztof Górski (spr.)

SSA Dariusz Rystał

Protokolant: st. sekr. sąd. Piotr Tarnowski

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2019 roku w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa D. C.

przeciwko P. (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda i pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 6 czerwca 2018 r. sygn. akt I C 2075/14,

I. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie II, w części zasądzającej na rzecz powódki od pozwanego rentę w kwocie 2.229,10 zł (dwóch tysięcy dwustu dwudziestu dziewięciu złotych, dziesięciu groszy) miesięcznie począwszy od grudnia 2014 roku, z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, oraz rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punkcie VII i w tym zakresie sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wielkopolskim do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, wywołanego apelacją pozwanego;

II. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie V. w ten sposób, że zasądza ustawowe odsetki z opóźnienie liczone od kwoty 420.000 zł (czterystu dwudziestu tysięcy złotych) za okres od 10 stycznia 2015 do dnia 6 marca 2017, oddalając powództwo w pozostałym, zakresie;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 5735 zł (pięciu tysięcy siedmiuset trzydziestu pięciu złotych) tytułem kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym w części zainicjowanej apelacją powódki;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim kwotę 1685 zł (jednego tysiąca sześciuset osiemdziesięciu pięciu złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, wywołanych apelacją powódki.

Krzysztof Górski Dorota Gamrat-Kubeczak Dariusz Rystał

UZASADNIENIE

Powódka D. C. wniosła pozew przeciwko pozwanemu P. (...) w W. o zasądzenie kwoty 1.446.903,23 zł wraz z ustawowymi odsetkami płatnymi po 30 dniach od doręczenia pozwu. Powódka ponadto wniosła o przyznanie jej dożywotniej renty wyrównawczej w kwocie 2.500 zł miesięcznie w czymś innym oraz ustalenie, że pozwany ponosi odpowiedzialność za zdarzenie z dnia 5 lipca 2012 roku na przyszłość.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, iż w dniu 5 lipca 2012 roku została poszkodowana w wypadku samochodowym. Wraz z A. H., P. H., M. B. i M. S. (1) jechali samochodem F. (...) do Niemiec do pracy. Na przejściu w granicznym w Ś. w ciągu drogi krajowej nr (...) na obszarze, gdzie obowiązuje ograniczenie prędkości do 40 bardzo dużą siłą uderzył w nich samochód P. (...). Pojazd tym o numerach rejestracyjnych (...) zarejestrowany w Rosji kierował obywatel tego kraju J. G., przeciwko któremu toczy się w Sądzie Rejonowym w Słubicach postępowanie karne pod sygnaturą akt IIK 297/14.

W wyniku wypadku powódka podniosła bardzo poważne wielo miejscowe obrażenia, które realnie zagrażały jej życiu. Doznała urazów wielomiejscowych w postaci obrażeń czaszkowo mózgowych stłuczenia i z obrzękiem mózgu, obrażeń klatki piersiowej ze złamaniem żeber, stłuczenie i niedodmą obu płuc oraz krwawieniem do obu w obu jamach opłucnych, o obrazie pierwsze owego odcinka kręgosłupa z uszkodzeniem rdzenia kręgowego, złamania lewej kości udowej wstrząsu pourazowego z niewydolnością oddechową.

W centrum leczenia urazów wielonarządowych w S. przebywała od 6 lipca 2012 roku, gdzie zdiagnozowano uraz wielonarządowy: uraz głowy pod postacią złamania kości czołowej, stropu oczodołu lewego oraz kości zatoki szczękowej. Ponadto obrzęk i stłuczenie mózgowia, penetracją powietrza wewnątrzczaszkowego i krwawieniem wewnątrz czaszkowe, obrażenia klatki piersiowej pod postacią złamania VI, VII, VIII żebra po lewej stronie, obustronne krwawienie jam opłucnych, obustronne złamanie nasady łuku Th 5 z przemieszczeniem trzonu Th 4 ku tyłowi, niedodma obu płuc, zwichnięcie złamanie głowy lewej kości udowej, wstrząs pourazowy, niewydolność oddechowa oraz niedowład kończyn dolnych.

W szpitalu w B. gdzie została przetransportowana w dniu 17 lipca 2012 roku zdiagnozowano złamanie kręgu piersiowego Th 5 / Th 6 z kompletną paraprelegią poniżej TH 4, symptomatyczne wyciek płynu mózgowo-rdzeniowego traumatycznego krwotoki podpajęczynówkowe, krótkotrwałe utraty świadomości, złamanie mnogie żeber, traumatycznych krwiak opłucnej, złamanie głowy kości udowej lewej, złamanie panewki stawu biodrowego z brakiem stabilizacji lewego stawu biodrowego, uszkodzenie tkanek miękkich strony lewej przy zamkniętym złamaniu lub zwichnięciu biodra, krwawienie miększu gąbczastego śledziony.

W pojazd prowadzony przez sprawcę był ubezpieczony i posiadał i zieloną kartę. Ubezpieczycielem po stronie rosyjskiej jest (...), którego korespondentem na terenie Polski w ramach systemu Zielonej karty jest (...) Towarzystwo (...), (...).

Wyżej wymienione towarzystwo ubezpieczeniowe przystąpiło do likwidacji szkody. Wyplacone zostało powódce zadośćuczynienie w łącznej wysokości 180.000 zł, 4.788 zł tytułu kosztów opieki, 4.951,22 zł. za utracony zarobek, 8400 z tytułu skapitalizowanej renty jak również przyznano rentę z tytułu zwiększenia potrzeb w wysokości 1.680 zł miesięcznie, ponadto przyznano powódce kwotę 12.151,09 zł z tytułu odszkodowania.

Powódka wskazała, iż na podstawie art. 45§1 kc, żąda ponad sumę już wypłaconą tytułem zadośćuczynienia kwotę 1.000.000 zł. Powódka podniosła, iż w wyniku wypadku doznała bardzo poważnych obrażeń. Samo zdarzenie z dnia 5 lipca 2012 roku stanowiło początek złożonych i nawarstwiających się cierpień psychicznych związanych zarówno z procesem leczenia poczuciem bezradności i lękami w trakcie pobytu w szpitalu i unieruchomienia na łóżku szpitalnym jak i z uświadomieniem sobie bezpowrotnej utraty zdrowia, przekreślenia możliwości życiowych powod Opisala ból i stres, który towarzyszył jej od czasu, kiedy odzyskała świadomość. W wyniku wypadku doznała uszkodzenia kręgosłupa porażenia poprzecznego paraliżu obu kończyn dolnych. Nie będzie mogła wykonywać choćby

najprostszycy czynności, które wymagają wstania wózka. Aktualnie tylko dzięki pomocy męża nie jest skazana na dom opieki.

Powódka jest sparaliżowana i nie czuje bólu poniżej uszkodzenia rdzenia, jest osobą, która bacznie musi patrzeć na zachowanie organizmu, kolor skóry, temperaturę by nie przeoczyć czasami jakiś choroby lub komplikacji.

W wyniku wypadku powódka i mąż zostali pozbawieni możliwości zarobkowania.

Powódka stwierdziła, iż żądana kwota zadośćuczynienia w wysokości 1.000.000 zł jest kwotą odpowiednią za doznaną przez nią krzywdę. Pieniądze te, choć w części pozwolą zrekompensować cierpienie pozwolić po wypadku było namiastką tego, jakie prowadziła przed wypadkiem, choć żadne pieniądze nie przewrócą jej zdrowia.

Powódka wskazała też, że w związku z wypadkiem poniosła i ponosić będzie przez długi okres duże wydatki. W pierwszej kolejności powódka wskazuje koszty rehabilitacji i leczenia. Za zabiegi rehabilitacyjne w Z. zapłaciła łącznie 990 zł. Za zabiegi w (...) Szpitalu (...) we W. zapłaciła 4.060zł dodatkowo 2.310 zł za transport sanitarny. Za zabiegi we (...) Zakładzie Rehabilitacji (...) zapłaciła: za pierwszym razem 2.310 zł za drugim 6.930 zł. Powódka odbyła też konsultacje u dr. M. w P. za wizytę zapłaciła 150 zł. Łącznie powyższe zabiegi kosztowały powódkę 17.050 zł i zostały one w całości zwrócone.

Powódka dodatkowo poniosła koszty dojazdów na zabiegi i tylko część tych kosztów została zwrócona przez niemieckiego ubezpieczyciela (...) H.. Oprócz wyżej wymienionych korzystała również z wizyt w szpitalach w S. i S., jak również korzystała jej rodzina, córka i mąż musieli przyjeżdżać do niej w trakcie pobytów w szpitalach w G., w S. i B.. Każdorazowo oprócz wizyty we W., gdzie na rehabilitację zawiozła ją karetka, odwoził ją mąż samochodem prywatnym. Koszt, które nie zostały powódce zwrócone wynoszą 2.798,12 zł.

Konieczne stało się również dostosowanie domu i jego otoczenia do jej potrzeb. Koszty przeprowadzenia prac adaptacyjnych w kuchni wg załączenia załączonego spisu to 32.570 zł. Należy również przebudować i rozbudować większość pomieszczeń w domu. W domu zostały również wykonane konieczne prace adaptacyjne związane z remontem i przystosowanie łazienki oraz prace związane z adaptacją pokoju, który stoi m.in. specjalistyczne łóżko oraz szafa, która została wykonana specjalnie na jej potrzeby. Łączne koszty poniesione z tego tytułu wyniosły powódkę 7.780,53 zł.

Niezbędne jest również wykonanie prac na terenie posesji, aby powódka mogła swobodnie poruszać się na wózku inwalidzkim. Koszty tych robót to utwardzenie podwórza: 73.653,67 zł. oraz utwardzenie wjazdu z posesji 50.774,90 zł.

Powódka w związku z poruszeniem się na wózku inwalidzkim zmieniła spędzanie wolnego czasu. Powódka większość wolnego czasu spędza w pozycji siedzącej, nie wychodzi z domu, aby mieć trochę rozrywki i kontaktu ze światem zakupiła tablet oraz korzysta z internetu. Zakup dwóch urządzeń to kwota 1.373,99 zł i 2.404 zł razem 3.777,99 zł. Powódka w związku ze złą kondycją psychiczną potrzebowała dużo kontaktu z rodziną co odbiło się na rachunkach. Łącznie za telefon od lipca 2012 roku do sierpnia 2014 roku wydała 6.816,98 zł.

Kosztami o których mowa w art. 444§1 kc jest zakup samochodu przystosowanego na potrzeby osoby niepełnosprawnej. Samochód średniej klasy typu VAN jakim jest F. (...) to wydatek 135.790 zł. Zakup i koszty przystosowania samochodu to kwota 175.673,23 zł.

Koszty związane z wypadkiem to także koszty tłumaczeń w kwocie 2.305 zł. powódka leczyła się w Niemczech, otrzymuje też z Niemiec rentę i niezbędne jest przedłożenie dokumentów wraz z tłumaczeniem.

W związku z stanem zdrowia powódki, koniecznością całodobowej opieki, zawożenia na rehabilitację, konsultacje medyczne mąż powódki W. C. był zmuszony zrezygnować z pracy w Niemczech i podjąć stałą opiekę nad powódką. Należy przyjąć, iż koszty uzyskania pomocy, jakiej udzielił powódce jej mąż to co najmniej 2.500 zł. Przez okres od sierpnia 2012 roku do lipca 2014c roku kwota ta wyniosłaby, więc 60.000 zł.

Do czasu wypadku powódka pracowała w Niemczech. W związku z tym zgodnie z prawem niemieckim należą się jej świadczenia: renta wypadkowa 925,78 euro. Kwota ta stanowi 80% wynagrodzenia, jakie zarabiała. Powódka utraciła korzyści z tytułu nieświadczenia pracy w wysokości 231,37 euro miesięcznie 983,32 zł. za okres 2 lat daje to kwotę 23.599,68 zł. (...) z tytułu utraconego dochodu wypłaciła powódce 4.951,22 zł a więc różnica wynosi 18.648,46 zł.

Powódka oprócz renty wypadkowej otrzymuje z Niemiec zasiłek opiekuńczy 563,78 zł zasiłek an ubrania i pranie 93 euro. Oprócz tego (...) wypłaca rentę na zwiększone potrzeby w kwocie 1.680 zł.

Powódka łącznie na podstawie art. 444§1 kc dochodzi kwoty w wysokości 446.903,31 zł.

Przez wypadek w sposób drastyczny wzrosły koszty utrzymania powódki. Ich suma miesięczna to około 3.566 zł.

Renta ze swojej istoty ma zapewnić osobie uprawnionej wyrównanie różnicy w osiągniętych dochodach z przed wypadku i świadczeń po zdarzeniu, zapewnić zaspokojenie potrzeb wynikających z czynu niedozwolonego. W ocenie powódki żądana przez nią wysokość renty 2.500 zł pozwoli zrekompensować zarówno stratę dochodów jak i zwiększonych wydatków powstałych w wyniku wypadku.

Powódka pismem procesowym z dnia 8 kwietnia 2015 roku podniosła, iż błędnie oznaczyła wysokość dochodzonej renty na 2.500 zł i rozszerzyła żądanie pozwu i obok dotychczasowych żądań wnosi o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego renty w wysokości 2.500 zł i 462,74 euro miesięcznie.

Powódka pismem procesowym z dnia 21 marca 2017 roku sprecyzowała żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie:

I w zakresie zadośćuczynienia:

- 1) żądanie za doznane krzywdy ograniczyła do kwoty 580.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 30 dnia po otrzymaniu przez pozwanego pozwu;
- 2) zasądzenie ustawowych odsetek od kwoty 420.000 zł za okres po 30 dniach od otrzymania przez pozwanego pozwu do dnia 6.03.2017 roku;
- 3) w zakresie kwoty 420.000 zł cofnęła pozew i zrzeka się roszczenia.

II w zakresie odszkodowania i renty wniosła o zasądzenie:

- 1) dożywotniej renty w kwocie po 6.304,95 zł miesięcznie od grudnia 2014 roku płatne do dnia 10 każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat:

- od kwoty po 2.500 zł miesięcznie za okres od grudnia 2014 roku do marca 2017 roku;

- od kwoty 6.304,95 zł miesięcznie od kwietnia 2017 roku;

- 2) renty w kwocie po 3.784,95 zł miesięcznie za okres od września 2014 roku do listopada 2014 roku wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty po 2.500 zł miesięcznie;

- 3) skapitalizowanej renty w kwocie 65.011,20 zł za okres od maja 2013 roku do sierpnia 2014 roku włącznie z ustawowymi odsetkami od dnia 30 po doręczeniu pozwanemu pozwu.

Powódka ograniczyła koszty utwardzenia podwórza na posesji do kwoty 63.059,31 zł oraz utwardzenia drogi lokalnej do kwoty 27.562,52 zł.

Powódka cofnęła żądanie w kwotach: 7.780,53 zł z tytułu zwrotu kosztów przystosowania pomieszczeń do jej potrzeb; 32.570 zł z tytułu dalszej przebudowy domu; 175.673,23 zł tytułem zakupu samochodu inwalidzkiego.

Powódka pismem procesowym z dnia 21 maja 2018 roku zmieniła żądanie w zakresie renty i wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz renty w kwocie po 2.729,10 zł od grudnia 2014 roku wraz z ustawowymi odsetkami za zwłokę w wypłacie. Zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki renty wyrównawczej w wysokości po 209,10zł za okres od sierpnia do listopada 2014 roku wraz z odsetkami a zwłokę w wypłacie poszczególnych rat. Zasądzenie od powódki skapitalizowanej renty za okres od maja 2014 roku do lipca 2013 roku w wysokości 10.696,50 zł.

Pozwany P. (...) w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przypisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany podniósł, iż nie zaprzecza że o rozmiarze należnego zadośćuczynienia pieniężnego decyduje rozmiar doznanej krzywdy tj. stopień cierpień fizycznych i psychicznych ich intensywność czas trwania wiek osoby pokrzywdzonej nieodwracalność następstw wypadku. Niewątpliwie rozmiar doznanej przez powódkę krzywdy jest bardzo duży i wymagał kilkumiesięcznej hospitalizacji i nadal wymaga leczenia. Początkowo powódka była hospitalizowana w S. a następnie w B.. W trakcie leczenia powódka była poddana leczeniu operacyjnemu oraz rehabilitacji. Zastosowane metody leczenia i rehabilitacji przyniosły poprawę zdrowia. Od sierpnia 2013 roku powódka porusza się samodzielnie przy pomocy wózka inwalidzkiego z uwagi na występujący po wypadku niedowład kończyn dolnych. Z informacji zawartej w niemieckiej dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach sprawy wynika, że powódka stała się coraz silniejsza dzięki zastosowanej fizjoterapii.

W toku postępowania likwidacyjnego szkody korespondent ds. roszczeń wypłacił powódce zadośćuczynienie w łącznej wysokości 180.000 zł. (...) podjęła również negocjacje z powódką w sprawie ugodowego zakończenia niniejszego sporu jednakże propozycja pozwanej w sprawie dopłaty zadośćuczynienia do kwoty 320.000 zł nie została zaakceptowana przez powódkę.

Pozwany po zapoznaniu się i szczegółowej analizie dokumentów znajdujących się w aktach szkody nadal nie wyklucza propozycji ugodowego zakończenia niniejszego sporu jednakże podnosi, iż mając na uwadze wysokość zgłoszonego zadośćuczynienia w kwocie dalszej dopłaty 1.000.000 zł żądanie to naruszałoby zasadę kompensacji poniesionej przez powódkę krzywdy. W ocenie pozwanego żądanie dopłaty 1.000.000 zł jest rażąco wygórowane.

W ocenie pozwanego przedstawione w pozwie koszty adaptacji łazienki w wysokości 7.780,53 zł oraz projektowe koszty adaptacji kuchni wykazane wydrukiem kosztorysowym na zakup mebli kuchennych wraz z wyposażeniem, planowane koszty wykonania prac utwardzeniowych zjazdu na drogę (50.774,90 zł) oraz prac związanych z utwardzeniem podwórka (73.653,67 zł) czy planowany zakup samochodu nie zostały zgodnie z art. 6kc wykazane w sposób wiarygodny a nadto że pozostają one w związku przyczynowym z wyrządzoną szkodą. Nadto nie zostały one poniesione przez powódkę, zatem domaganie się ich wypłaty jest przedwczesne.

Pozwany zarzuca, iż powódka dotychczas nie wykazała konieczności poniesienia określonych wydatków na przystosowanie domu do jej potrzeb związanych z niepełnosprawnością. Uwzględnienie żądań powódki w tym zakresie stanowiłoby przekroczenie ustawowych granic odpowiedzialności pozwanego.

Pozwany zarzuca również, że nieudokumentowane koszty bardzo wysokich rachunków telefonicznych, stacji telefonicznej, której abonentem jest córka powódki nie można uznać, jako pozostająca w związku przyczynowym z tym zdarzeniem.

W odniesieniu do powyższych żądań oraz pozostałych żądań pozwu w tym odszkodowanie na zakup samochodu w kwocie 173.673,23 zł pozwany podnosi, że powódka pomija fundamentalną zasadę, że odszkodowanie winno cechować się celowością i niezbędnością w stosunku do zaistniałej szkody. Tylko, bowiem tak kwalifikowane wydatki (rozumiane, jako kompensata szkody) uznane mogą być, jako pozostające w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem, z którego wynikła szkoda. Podkreślić należy, iż ocena określonych wydatków, jako elementu odszkodowania powinna być dokonywana przede wszystkim, jako kryterium obiektywne. Pozwany zarzuca, iż dotychczas powódka nie wykazała, że poniosła szkodę w związku z zakupem samochodu a nadto, iż taki zakup

jest niezbędny w celu zminimalizowania skutków niepełnosprawności i konieczny z uwagi na częste wyjazdy na rehabilitację, czy też do zakładów opieki zdrowotnej. Wskazać należy, iż analiza akt szkody powódki nie wykazała, aby powódka przedstawiła dokumentację medyczną za 2014 rok, która umożliwiłaby ustalenie częstotliwości korzystania ze świadczeń medycznych w tym rehabilitacji.

Pozwany kwestionuje pozostałe koszty zakupu komputera tabletu, jako niepozostające w normalnym związku przyczynowym ze szkodą z dnia 5 lipca 2012 roku.

Pozostałe zgłoszone roszczenia obejmujące koszty tłumaczenia dokumentów wymagają udokumentowania przez powódkę, jakie dokumenty i w jakim celu były objęte tłumaczeniem. Bez tych dokumentów nie sposób dokonać weryfikacji poniesionych kosztów tłumaczeń i wypłaconych odszkodowań z tego tytułu.

Podobnie utrudnione jest dokonanie weryfikacji roszczeń rentowych wobec wypłacania ich w toku postępowania przed sądownego. W ocenie pozwanego w pozwie dokonano jedynie szacunkowego określenia renty, nie zgłaszając żadnych wniosków dowodowych do wykazania, że takie dochody powódka utraciła. Udokumentowania przez powódkę wymagają koszty opieki w wysokości 2.500 zł łącznie 60.000 zł w okresie od sierpnia 2012 roku do lipca 2014 roku i to w okresie, w którym powódka przebywała w szpitalu. Jako nieudokumentowane należy uznać żądanie renty wyrównawczej w wysokości 2.500 zł.

Pozwany pismem procesowym z dnia 12 marca 2015 roku poinformował, iż nawiązaniu do podjętych na rozprawie negocjacji w sprawie zawarcia ugody pozwany podtrzymuje wolę zawarcia ugody i dopłaty tytułem zadośćuczynienia kwoty 420.000 zł, co stanowiłaby łączną kwotę z tego tytułu 600.000 zł. ponadto pozwany wyraził zgodę na świadczenia rentowe obejmujące wypłatę miesięcznej renty w wysokości 2.500 zł.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2018 Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia kwotę 200.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Nadto (w punkcie II) Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem renty kwotę 2.729,10 zł płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat poczynając od grudnia 2014 roku. W punkcie III zasądzono kwotę 33.121,87 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. W punkcie IV wyroku ustalono, że pozwany ponosi odpowiedzialność za zdarzenie z dnia 5 lipca 2012 roku na przyszłość a w kolejnym punkcie oddalono powództwo w pozostałym zakresie.

Nadto umorzono postępowanie co do kwoty zadośćuczynienia 420.000 zł, w zakresie renty ponad 2.729,10zł, oraz odszkodowania co do kwoty 216.023,76 zł.

Rozstrzygając o kosztach procesu Sąd poprzestał na ustaleniu, że powódka wygrała proces w 35,65% a pozwany wygrał proces w 64,35%, pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp.

Orzeczenie to Sąd oparł o następujące (uznane za bezsporne lub udowodnione) okoliczności faktyczne

Powódka w dniu 5 lipca 2012 roku wraz ze znajomymi jechała do pracy samochodem F. (...), jako pasażer. Jechała do miejscowości G.. Powódka była zatrudniona w R. i była ubezpieczona. Powódka do pracy dojeżdżała codziennie wraz ze znajomymi.

Powódka zawarła umowę o pracę z R.. Początek umowy ustalono od dnia 26 marca 2012 roku. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Uzgodniono okres próbny, który kończy się w dniu 25 września 2012 roku. Powódka została zatrudniona, jako pracownik magazynowy i ekspedycji oraz jako personel pomocniczy.

Powódka w dniu 5 lipca 2012 roku w trakcie jazdy do pracy siedziała w samochodzie z tyłu za kierowcą, miała zapięte pasy bezpieczeństwa. W tym dniu wraz z powódką podróżowały A. H., P. H., M. B. i M. S. (1). Po przejechaniu przejścia

granicznego w Ś., w ciągu drogi krajowej nr (...) na obszarze gdzie obowiązuje ograniczenie prędkości do 40 km/h z dużą siłą uderzył w nich samochód marki P. (...) o nr. rej. (...). Pojazdem tym kierował obywatel Rosji J. G..

Powódka nie pamięta przebiegu wypadku, obudziła się dopiero w szpitalu w S..

Po wypadku powódka została zabrana do szpitala w S. następnie do szpitala do G. a potem do S..

Powódka D. C. przebywała od dnia 6.07.2012r. do 7.07.2012 roku w Samodzielnym Publicznym Szpitalu (...) w Klinice Ortopedii i Traumatologii w S.. Powódka została przyjęta z rozpoznaniem urazu wielonarządowego, złamanie kości czołowej, stropu oczodoły lewego oraz kości zatoki szczękowej, stłuczenia mózgowia, złamania żeber po lewej stronie VI,VII,VIII, całkowite zwichnięcie VTh4/VTh5 i obustronne złamanie nasady łuków VTh5, niedodma i stłuczenie obu płuc, zwichnięcie i złamanie głowy lewej kości udowej, niedowład kończyn dolnych. W trakcie pobytu powódka przeszła zabieg operacyjny usztywnienie tylne i stabilizacja tylna VTh3,4-VTh6,7,8. Następnie powódka została przekazana po zabiegu operacyjnym do Centrum (...) celem dalszego leczenia. W Centrum przeprowadzona następujące leczenie: respiratoterapia, analgosedacja, Solu Medrol, osmiodiuretyki, katecholaminy, antybiotykoterapię, bloker pompy protonowej, heparyna drobnocząsteczkowa, sterydy, p/nadciśnieniowe, mukolityki, p/gorączkowe, witaminy, żywienie do i pozajelitowe, płynoterapia. Wykonano także leczenie zabiegowe: nastawienie i zespolenie złamania kręgosłupa szyjnego. Przeprowadzono także szereg badań diagnostycznych oraz konsultacji.

W okresie od 11.07.2012r. do 17.07.2012 roku powódka przebywała Samodzielnym Publicznym Szpitalu (...) w Klinice Ortopedii i Traumatologii w S. gdzie wykonano dalsze badania diagnostyczne i zastosowano leczenie zachowawcze. Powódka została przekazana do szpitala w B. w stanie ogólnym dobrym i zalecono dalszą rehabilitację, gimnastykę oddechową, profilaktykę przeciwodleżynową, usunięcie szwów w 14 dobie po zabiegu, stosowanie profilaktyki przeciwzakrzepowej, leczenie przeciwbólowe, kontynuacja leczenia złamania kości udowej oraz kontrole w poradni ortopedycznej.

Powódka przebywała w Szpitalu Pourazowym w B. od 17 lipca 2012 roku do dnia 6 maja 2013 roku. U powódki zdiagnozowano: złamanie kręgu piersiowego T5 oraz T6 podczas wypadku drogowego z kompletną paraplegią poniżej TH4, symptomatyczny wyciek płynu mózgowo-rdzeniowego, traumatyczne krwotoki podpajęczynówkowe, krótkotrwałe utraty świadomości, złamanie mnogie żeber, żebra 5-8 grzbietowe traumatyczny krwiak opłucnej, złamanie głowy kości udowej lewej, złamanie panewki stawu biodrowego z brakiem stabilności lewego stawu biodrowego, uszkodzenie tkanek miękkich str. Lewa po zamkniętym złamaniu lub zwichnięciu biodra, krwawienie miękkiszu gąbczastego śledziony, pooperacyjny płyn otok z płynem z jamy opłucnej, przewlekłe zapalenie pęcherza moczowego, alergia na penicylinę oraz ASS.

W trakcie pobytu w szpitalu zastosowano leczenie: rewizja rany pleców, czasowe założenie drenażu lędźwiowego, laminectomia kręgu piersiowego 5 z duroplastem oraz usunięcie materiału osteosyntetycznego na wysokości odcinka piersiowego kręgosłupa ze spondylodezą grzbietową, drenaż klatki piersiowej oraz czasowy drenaż mózgowo-rdzeniowy, duroplast zwężony i videourodynamikę.

Powódka ponownie przebywała w Szpitalu Pourazowym w B. w okresie 21 czerwca 2013 roku do dnia 9 lipca 2013 roku. w trakcie pobytu zastosowano następujące leczenie: antybiozę, nadanie wideo hydrodynamiki moczu, usunięcie kamienia pęcherza moczowego. Przy wypisie zalecono powódce dalszą opiekę ambulatoryjną. Kontynuowanie fizjoterapii.

Powódka w okresie od dnia 23.01.2014 do 14.02.2014 przebywała w Szpitalu Urazowym w B. z rozpoznaniem całkowita paraplegia poniżej kręgu Th 4 po złamaniu kręgów piersiowych Th5/Th6 w trakcie wypadku drogowego, bóle blizny w obrębie lewej klatki piersiowej, stan po wielokrotnych złamaniach żeber, nadwichnięcie stawu biodrowego lewego, stan po złamaniu stawu biodrowego ze złamaniem głowy kości udowej, ostre zapalenie pęcherza moczowego. W trakcie pobytu zastosowano następujące leczenie: rezonans magnetyczny czaszki, badanie video

hydrodynamiki moczu, kolonoskopia diagnostyczna. Przy wypisie zalecono powódce dalszą opiekę ambulatoryjną. Kontynuowanie fizjoterapii aby utrzymać umiejętności i samodzielność.

Powódka przed wypadkiem prowadziła aktywny tryb życia, była osobą energiczną. Pracowała, zajmowała się domem, uprawiała sport: jeździła rowerem, chodziła na kijki z psem. Miała psa owczarka niemieckiego tresowała go. W zimie jeździła na rowerze stacjonarnym.

Powódka D. C. po opuszczeniu szpitala nadal kontynuuje leczenie i rehabilitację. Zaleconą ma 5 razy w tygodniu. Zdarza się iż powódka nie jest w stanie w takiej ilości godzin rehabilitacji uczestniczyć. Rehabilitacja jest wykonywana w domu oraz we F.. Powódka wykonuje 3 razy w tygodniu, przyjeżdża po nią samochód. Powódka nie ponosi kosztów rehabilitacji, pokrywana jest z ubezpieczenia z jej zakładu pracy.

Powódka była na turnusie rehabilitacyjnym w (...) we W. w okresie od dnia 18.11-27.11.2013 r., 4.11.-28.11.2014,11.03-29.05.2015,25.02-21.03.2014 roku. Koszty powyższej rehabilitacji to 5.130zł i 5.310 zł, 2.610 zł oraz 5.940 zł.

Ponadto powódka była na rehabilitacji we W. w Szpitalu Rehabilitacyjnym (...) w okresie 27.10.2013 r.-10.11.2013 r. Koszt to 4060zł transport kosztował 2.310 zł.

Powódka przebywała w (...) Szpitalu (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej Oddział Rehabilitacyjny w S. od dnia 8 października 2013 roku do dnia 10 października 2013 roku. u powódki rozpoznano niedowład spastyczny kończyn dolnych w przebiegu zwłknięcia VTh4/VTh5 z obustronnym złamaniem nasad łuków Th5 leczonego operacyjnie 6.07.2012 roku i powikłanego przetoką pooperacyjną z wyciekami płynu mózgowo-rdzeniowego. Pęcherz neurogeny. Zwłknięcie i złamanie głowy lewej kości udowej. Stan po obustronnym drenażu jam opłucnych. Nadciśnienie tętnicze.

W trakcie pobytu zastosowano leczenie kompleksową rehabilitację. Biotron, elektrostymulację, galwanizację, megnetronik, laser. Kinezyterapię indywidualną.

Po dwóch dniach powódka na własne żądanie została wypisana ze szpitala przed ukończeniem kompleksowej rehabilitacji. Wydano wskazania dalszego postępowania to kontynuacja leczenia usprawniającego oraz kontrola w poradni neurologicznej i ortopedycznej.

Powódka jeździła do lekarzy do Z.: psychologa, neurologa, ginekologa. Koszt wizyty lekarskiej to 150-200 zł. Powódka była także u ortopedy w S..

Powódka po wypadku i w trakcie leczenia odczuwała silny ból, miała problemy z oddychaniem, nie mogła się poruszać. Po opuszczeniu szpitala nadal odczuwała silny ból przez około dwa lata. Brała przez cały czas silne leki przeciwbólowe. Dolegliwości bólowe powódka nadal odczuwa. Powódka w trakcie leczenia przeżywała ogromny stres związany z obawami o stan zdrowia, odnośnie skuteczności leczenia i rokowań na przyszłość. Powódka po powzięciu wiadomości o stanie zdrowia i rokowań leczenia i przyszłego życia doznała olbrzymiego stresu. Powódka oprócz cierpień fizycznych doznawała także cierpień psychicznych związanych z powyższym oraz wielomiesięcznym pobytem w szpitalu.

W trakcie leczenia powódka doznała dużego wsparcie ze strony rodziny i znajomych szczególnie męża i córki. Odwiedzali powódkę w szpitalu bardzo często i w miarę swoich możliwości służyli pomocą.

Stan zdrowia powódki nie zmienił się, jest osobą sparaliżowaną nie czuje bólu poniżej uszkodzenia rdzenia. Rokowania są niepomyślne. U powódki pojawiły się zwyrodnienia stawów. Powódka do lekarzy jeździ raz na rok do B.. Jeździ do neurologa i urologa. Raz w miesiącu odbiera leki. Powyższe koszty pokrywa ubezpieczyciel niemiecki.

Powódka spożywa warzywa, owoce, chude mięso, ryby. Ponadto zażywa nutridrinki.

Powódka wymaga pomocy osoby trzeciej. Pomaga jej mąż, który zrezygnował z pracy. Powódka wymaga pomocy praktycznie we wszystkich czynnościach. Powódka jedynie samodzielnie może się napić i poprawić na łóżku. Mąż

powódki pomaga jej przy schodzeniu i wchodzeniu na łóżko, wózek. Pomaga w nocy przekładać powódkę na łóżku aby przeciwdziałać powstawaniu odleżyn. Mąż robi wszystkie zakupy, przygotowuje posiłki. Powódka gdy siedzi za długo w wózku to mdleją jej ręce i musi zejść z łóżka. Powódka wymaga pomocy przy cewnikowaniu. Cewnikowanie ma 5 razy na dobę co 4 godziny.

Mąż powódki dowozi ją do lekarzy i za innymi potrzebami.

Koszty wynajęcia opiekuna na terenie miejsca zamieszkania powódki wynosiły: w 2013 roku 13,80 zł za godzinę; 2014 i 2015 roku 14,40 zł za godzinę, w 2016 roku 14,30 zł za godzinę oraz w 2017 roku 16,48 zł za godzinę.

Powódka z uwagi na stan zdrowia i tryb leżący siedzący wymaga wyższej temperatury w domu w związku w tym nastąpił wzrost opłat za ogrzewanie o 216,20 zł miesięcznie i energię o 46,64 zł

Z uwagi, iż powódka stała się osobą niepełnosprawną poruszającą się na wózku inwalidzkim zmuszona była dokonać adaptacji domu, w którym zamieszkiwała. Wykonana została nowa podłoga w celu zlikwidowania progów, został przebudowany grzejnik, wstawiona odpowiednia szafa. Została zmieniona instalacja elektryczna. Została zmieniona i przystosowana do potrzeb powódki łazienka. Do domu została zainstalowana specjalna platforma aby powódka mogła poruszać się na wózku inwalidzkim.

Powódka otrzymała z ubezpieczenia z Niemiec pomoc w zakresie sprzętu potrzebnego do codziennego funkcjonowania. Powódka otrzymała między innymi: deskę wannową, terapię kompresyjną, wózek inwalidzki z oprzyrządowaniem, łóżko pielęgnacyjne, materac przeciwoleżynowy, poduszki specjalistyczne, matę gimnastyczną, chwytak, trener ruchu wraz z oprzyrządowaniem. Ubezpieczyciel niemiecki ponosi także koszty leczenia i rehabilitacji powódki.

Powódka korzystając z pomocy medycznej na terenie Niemiec oraz świadczeń z tytułu ubezpieczenia zmuszona była korzystać z pomocy tłumacza w celu składania pism i prowadzenia korespondencji.

Pismem z dnia 10.07.2013 r. przyznano powódce odszkodowanie z tytułu utraconych dochodów w kwocie: 3.042,55 zł za okres od września 2012 roku do marca 2013 roku; 1.288 zł za okres od 9 lipca 2013 do 31 lipca 2013 roku. Pozwany z tytułu utraconych dochodów wypłacił powódce 2.488,13 zł za okres do lipca 2013 roku oraz kwotę 2.463,09 zł za okres od sierpnia do grudnia 2013 roku. Pozwany dotychczas powódce przyznał i wypłacił następujące świadczenia. Z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę 180.000 zł.

Pismem z dnia 17 grudnia 2014 roku powódce przyznano dodatkowe odszkodowanie w kwocie 12.151,09 zł. Na powyższe odszkodowanie składają się: 1.288 zł tytułem zwrotu kosztów opieki za okres 9.07.2013r. do 31.07.2013 r.; 2.463,09 zł tytułem utraconych dochodów za okres sierpień-grudzień 2013 roku. Ponadto przyznano świadczenie rentowe z tytułu utraconych zarobków w wysokości 1.680 zł. Ponadto przyznano odszkodowanie w kwocie 8.400 zł jako wyrównanie rentowe z tytułu zwiększenia potrzeb za okres sierpień-grudzień 2013 roku.

Do grudnia 2014 roku pozwany wypłacił powódce łącznie 192.240,55 zł tytułem odszkodowania w tym 180.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Powódka decyzją z dnia 18 marca 2014 roku otrzymała z B. decyzję w sprawie renty jako tymczasowego odszkodowania. Na mocy tej decyzji powódka otrzymała 925,48 euro. Renta została obliczona na podstawie rocznego zarobku z pracy oraz obniżenia zdolności do pracy. Ponadto została rozliczona renta za okres 2.01.2014 do 31.03.2014 i przyznana kwota 2.746,59 euro.

Powódka decyzją Niemieckiego Ubezpieczenia Emerytalnego z dnia 29 grudnia 2014 roku została przyznana renta z powodu pełnej niezdolności do pracy w kwocie 142,20 zł płatną półrocznie. Powódka otrzymała również wyrównanie za okres od 1 maja 2013 roku do 21.12.2014 roku w kwocie 282,78 zł.

Powódka otrzymuje ponadto zasiłek (...) w wysokości 573,78 euro miesięcznie. dodatkowo zasiłek na ubranie w kwocie 93 euro. Powódka decyzją z dnia 27.02.2013 roku otrzymała wyrównanie za okres od dnia 1.09.2012 roku do 28.02.2013 r. w kwocie 558 euro w związku z nadzwyczajnym zużyciem odzieży i prania

Renta wypłacana przez (...) w kwocie 2520 zł została wstrzymana w grudniu 2014 roku. ponadto z (...) powódka otrzymała po opuszczeniu szpitala do listopada 2014 roku 51.421,77 zł.

Decyzją z dnia 23 czerwca 2015 roku następnie sprostowaną decyzją z dnia 6 listopada 2015 roku Administracja Rejonowa H. przyznała powódce rentę z tytułem zmniejszenia możliwości zarobkowych za okres od 1.07.2014 do 30.06.2-2015 r. 948,89 euro oraz od 1.07.2015 roku 972,52 euro.

Z Niemieckiego ubezpieczenia emerytalnego powódka otrzymała decyzją z dnia 30.06.2016 roku rentę płatną od 1 lipca 2016 roku w kwocie 169,68 euro wypłacanej półrocznie.

Powódka decyzją ostateczną ZUS z dnia 20 czerwca 2016 roku została przyznana renta w wysokości 1.201,31 zł. Renta po waloryzacji wynosi 1.269,55 zł. Ponadto powódka otrzymała zasiłek opiekuńczy w kwocie 209,59 zł. oraz dodatek pielęgnacyjny w kwocie 215,84 zł.

Renta z tytułu niezdolności do pracy wypłacana przez D. (...) po waloryzacji wynosi 173,34 euro płatna półrocznie. Po waloryzacji na odzież 103 euro. Renta po waloryzacji wynosi 1067,48 euro oraz zasiłek opiekuńczy 1058,91 euro.

Pozwany w toku procesu wypłacił powódce dodatkowo 420.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

Sąd dopuścił dowód z opinii Uniwersytetu Medycznego w P. Katedry Medycyny Sądowej na okoliczność ustalenia jakich obrażeń doznała powódka w skutek wypadku w dniu 5 lipca 2012 roku, ustalenia wysokości trwałego uszczerbku (określić procentowo) na zdrowiu u powódki D. C., w jaki sposób odniesione obrażenia rzutują na aktywność zawodową i życiową powódki, czy powódka wymaga pomocy przy wykonywaniu czynności dnia codziennego, jeżeli tak to w jakim zakresie i jakie są z tego tytułu koszty, czy powódka wymaga stosowania specjalnej diety, jeśli tak to jak jest konieczna dieta i jaki jest średni miesięczny koszt takiej diety, czy powódka w dalszym ciągu wymaga leczenia oraz czy są konieczne jakieś zabiegi i operacje, jeżeli tak to, jakie, jaki jest średni miesięczny koszt leczenia powódki w tym leków zalecanych, czy powódka wymaga rehabilitacji, jeżeli tak to, w jakim zakresie oraz jakie są z tego tytułu koszty oraz jakie są rokowania na przyszłość powódki, co do stanu zdrowia w związku z obrażeniami odniesionymi w wypadku.

Biegi w opinii stwierdzili, iż powódka w wypadku doznała następujących obrażeń w postaci: złamania kości czołowej, złamania stropu oczodołu lewego oraz złamania kości zatoki szczękowej, stłuczenia mózgowia z penetracją powietrza wewnątrzczaszkowego z obrzękiem mózgu i krwawieniem wewnątrzczaszkowym, złamania VI, VII, VIII żeber po stronie lewej, stłuczenia obu płuc z obustronnym krwawieniem do jam opłucnych i niedodmą, obustronnego złamania nasady łuku kręgu piersiowego piątego (Th5) i całkowitego zwichnięcia między kręgami piersiowymi czwartym i piątym z uszkodzeniem rdzenia kręgowego (Th4/Th5) z następującą kompletną paralegią poniżej Th4, zwichnięcia i złamania głowy lewej kości udowej, pęknięcia śledziony bez krwiaka podtorebkowego i wycieku.

Biegli stwierdzili, iż aktualnie u powódki występuje: niedowład spastyczny kończyn dolnych i zaburzenia czynności pęcherza moczowego po uszkodzeniu rdzenia kręgowego w przebiegu zwichnięcia VTh4/VTh5 i obustronnego złamania Th5, niestabilność stawu biodrowego lewego. Biegli trwały uszczerbek na zdrowiu powódki łącznie ustalili na 125%.

Odniesione przez powódkę obrażenia w wypadku spowodowały całkowitą zmianę trybu życia, brak możliwości pracy w zawodzie znacznego stopnia ograniczenie w funkcjonowaniu w życiu codziennym. Aktualnie powódka porusza się za pomocą wózka inwalidzkiego, w czynnościach życia codziennego jest uzależniona od pomocy osób trzecich, wymaga pomocy np. przy myciu, cewnikowaniu, zaopatrzeniu w produkty spożywcze, przygotowanie posiłków transporcie. Niepełnosprawność powódki związana jest z niedowładem kończyn dolnych wobec tego jej aktywność związana nawet

z prostymi czynnościami jest również zależna od przystosowań dla osób niepełnosprawnych. Nadmienić trzeba, iż uzależnienie powódki od opieki osób trzecich spowodowało konieczność dostosowania się członków rodziny.

Powódka wymaga pomocy osób trzecich przy większości czynności dnia codziennego tj. mycie, ubieranie, wstawanie z łóżka, cewnikowanie, przygotowanie posiłków. Powódka wymaga ciągłego leczenia ambulatoryjnego i rehabilitacji, co wiąże się z podróżowaniem oraz przemieszczaniem wózka do samochodu. Biegli określili zakres pomocy na 16 godzin na dobę.

Powódka wymaga diety lekkostrawnej bogatej w warzywa, owoce, chude mięsa np. drób i ryby, oleje roślinne. Dieta lekkostrawna wymaga także specjalnego przygotowania potraw np. gotowania, gotowania na parze przecierania przez sito, miksowania produktów.

Powódka nadal wymaga rehabilitacji. Planowana jest endoprotezoplastyka stawu biodrowego z powodu niestabilności tegoż stawu, która może się pogłębić. Nie można przewidzieć lub z jakimkolwiek prawdopodobieństwem określić czy powódka w przyszłości nie będzie wymagała innego dodatkowego leczenia w tym operacyjnego związanego z przebyłym urazem. Stan powódki porażenie kończyn dolnych w wymuszona pozycja siedząca predysponują do pojawienia się powikłań innych schorzeń.

Powódka wymaga systematycznej nieprzerwanej rehabilitacji, co najmniej 3 razy w tygodniu przez kilkadziesiąt minut przy udziale fizjoterapeuty rehabilitanta w tym również corocznego leczenia sanatoryjnego. Ponadto powódka powinna codziennie wykonywać wyuczone ćwiczenia.

Rokowania powódki na przyszłość są niekorzystne. Stan powódki jest utrwalony i nieodwracalny. Rehabilitacja ma na celu zapobieganie powikłaniom stałego unieruchomienia oraz utrzymania sprawności górnych części ciała.

Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu dietetyki I. A. na okoliczność: czy w związku wypadkiem, któremu uległa w dniu 5 lipca 2012 roku powódka wymagana diety, w przypadku pozytywnej odpowiedzi na pierwsze pytanie należy wskazać, jaka ma być stosowana dieta i ile ma trwać stosowanie diety, wyliczenie średniego miesięcznego koszty stosowania koniecznej diety.

Biegła w sporządzonej opinii wskazała, iż powódka powinna stosować dietę bogatoresztkową z kontrolowaną kalorycznością nie obciążającą zbyt mocno przewodu pokarmowego. Dieta powinna zawierać odpowiednią ilość błonnika pokarmowego, kwasów omega 3, witamin i składników mineralnych. Ze względu na małą aktywność fizyczną kaloryczność diety powinna być ściśle kontrolowana. Produkty w diecie powinny być pełnowartościowe bez pustych kalorii. Sposób przygotowania posiłków powinien w miarę możliwości zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia wzdęć i zapać. W diecie powinno codziennie pojawiać się 600g warzyw i ok. 300g owoców. Dieta powinna być stosowana tak długo jak powódka będzie miała ograniczoną mobilność.

Biegła wskazała, iż koszt miesięczny diety będzie wynosił około 720 zł. szacunkowy koszt miesięczny suplementów usprawniających działanie przewodu pokarmowego to ok. 140 zł.

Biegła w uzupełniającej opinii stwierdziła, iż podtrzymuje stanowisko, iż powódka powinna być na diecie bogatoresztkowej. Dieta bogatoresztkowa, czyli lekko strawna to minimalna modyfikacja diety normalnej. Opinii potwierdza wcześniejsze stwierdzenia lekarskiego odnośnie diety zawarte w opinii. Koszt tej diety nie różni się znacznie w porównaniu z dietą podstawową. Biegła na podstawie dokumentacji medycznej nie zauważyła, aby u powódki występowały niedobory żywieniowe, które trzeba by było podnosić przez poszczególne produkty. Dieta powinna reagować na niedobory.

Biegły H. S. w opinii sporządzonej na zlecenie Sądu na okoliczność ustalenia wartości materiału i prac koniecznych do wykonania na terenie posesji powódki w miejscu jej zamieszkania niezbędnych dla umożliwienia powódce swobodnego jej przemieszczania się przy wykorzystaniu wózka inwalidzkiego na terenie posesji oraz terenie przyległym.

Biegły w opinii ustalił niezbędne roboty na terenie posesji powódki działce nr (...) umożliwiające powódce swobodne poruszanie się przy wykorzystaniu wózka inwalidzkiego na kwotę 63.059,31 zł. Ponadto biegły wycenił także wykonanie niezbędnych robót na terenie przyległym działce nr (...) umożliwiające powódce swobodne przemieszczanie się przy wykorzystaniu wózka inwalidzkiego w celu dojazdu do drogi lokalnej oraz dojazdu z drogi lokalnej do posesji na kwotę 27.562,52 zł.

Biegły wyliczył, iż całkowity koszty wykonania prac wynosi 90.621,83 zł.

Biegły P. R. sporządził opinię na okoliczność ustalenia materiału i prac koniecznych do wykonania na terenie miejsca zamieszkania powódki robót niezbędnych dla umożliwienia powódce swobodnego przemieszczania się przy wykorzystaniu wózka inwalidzkiego na terenie posesji i terenie przyległym. Biegły w sporządzonej opinii przedstawił projekt prac koniecznych dla umożliwienia powódce swobodnego przemieszczania się oraz określił wartość prac na kwotę 29.224,26 zł.

Biegły w opinii uzupełniającej określił wartość poszczególnych prac i wskazał łączną wartość na kwotę 29.226,87 zł.

Dokonując oceny powództwa w świetle przedstawionych ustaleń Sąd wskazał, że powódka ostatecznie domagała się zasądzenia kwoty 580.000 zł tytułem zadośćuczynienia, renty w kwocie 2.729,10 zł, renty wyrównawczej w kwocie 209,10 zł za okres od sierpnia do listopada 2014 roku oraz zasądzenia skapitalizowanej renty za okres od maja 2013 roku do lipca 2013 roku w kwocie 10.696, 50 zł.

Sąd wyjaśnił, że podstawę prawną odpowiedzialności pozwanego za skutki zdarzenia stanowią przepisy art. 445§1kc w związku z art. 444§1 kc oraz art. 805§1 i 2 k.c. art. 822 k.c. i art. 34 ust.1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym oraz Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

Zdaniem Sądu pozwany, co do zasady uznał powództwo lecz nie zgadzał się z wysokością żądań powódki.

Sąd wskazał, że zgodnie z art. 445 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Podstawę żądania zadośćuczynienia stanowi przede wszystkim konsekwencja uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia w postaci krzywdy, czyli cierpienia fizycznego i psychicznego. Do cierpień fizycznych zalicza się przede wszystkim ból i podobne do niego dolegliwości. Cierpieniem psychicznym będą ujemne uczucia przeżywane w związku z cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia w postaci np. zeszpecenia, konieczności zmiany sposobu życia, czy nawet wyłączenia z normalnego życia (por. wyrok SN z dnia 3 lutego 2000 r., I CKN 969/98, LEX nr 50824).

Wysokość zadośćuczynienia powinna być odpowiednia – winna, zatem uwzględniać wszystkie okoliczności, mogące mieć w danym przypadku znaczenie. Okoliczności wpływające na wysokość zadośćuczynienia, jak i kryteria ich oceny powinny być zawsze rozważane indywidualnie w związku z konkretną osobą pokrzywdzonego (por. wyrok SN z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09). Nadto zadośćuczynienie powinno mieć charakter kompensacyjny, a więc przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość.

Zasadniczym kryterium ustalenia wysokości zadośćuczynienia jest rozmiar cierpienia i wielkość niekorzystnych zmian w życiu poszkodowanego, będących następstwem deliktu zawinionego przez sprawcę szkody. Za jedyną przesłankę ustalenia wysokości zadośćuczynienia przyjmuje się rozmiar poniesionej krzywdy. Zadośćuczynienie ma na celu kompensatę nie tylko cierpień fizycznych, ale również niekorzystnych następstw zdarzenia w sferze psychiki poszkodowanego. Ma ono na celu przyniesienie poszkodowanemu równowagi emocjonalnej naruszonej przez doznane cierpienia psychiczne (wyrok SN z 08.06.2011r., I PK 275/10).

Sąd przypomniał, że judykatura dostarcza kryteriów, jakimi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Wśród nich wymienia się między innymi:

- a) wiek poszkodowanego (zwykle większą krzywdą jest np. kalectwo u młodej osoby),
- b) rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń,
- c) stopień i rodzaj cierpień fizycznych i psychicznych,
- d) intensywność (natężenie, nasilenie) i czas trwania tych cierpień, ewentualnie stopień kalectwa,
- e) nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (kalectwo, oszpecenie);
- f) skutki uszczerbku w zdrowiu na przyszłość (np. niemożność wykonywania ulubionego zawodu, uprawiania sportów, pracy artystycznej, rozwijania swoich zainteresowań i pasji, zawarcia związku małżeńskiego, posiadania dzieci, utrata kontaktów towarzyskich, utrata możliwości chodzenia do teatru, kina, wyjazdu na wycieczki),
- g) rodzaj dotychczas wykonywanej pracy przez poszkodowanego, który powoduje niemożność dalszego jej kontynuowania,
- h) szanse na przyszłość, związane np. z możliwością kontynuowania nauki, z wykonywaniem wyuczonego zawodu, życiem osobistym,
- i) poczucie nieprzydatności społecznej i bezradność życiowa powstałe na skutek zdarzenia, wywołującego obrażenia ciała,
- j) konieczność korzystania ze wsparcia innych, w tym najbliższych, przy prostych czynnościach życia codziennego.

W judykaturze i doktrynie dość powszechnie przyjmuje się wyłącznie kompensacyjny charakter ochrony majątkowej udzielanej pokrzywdzonemu i niedopuszczalność przypisywania jej funkcji represyjnych. Kompensata majątkowa ma na celu przezwycięzenie przykrych doznań. Służyć temu ma nie tylko udzielenie pokrzywdzonemu należnej satysfakcji moralnej w postaci uznania jego krzywdy wyrokiem sądu, ale także zobowiązanie do świadczenia pieniężnego, które umożliwi pełniejsze zaspokojenie potrzeb i pragnień pokrzywdzonego lub wesprze realizację wskazanego przez niego celu społecznego (por. uchwała Pełnej Izby Cywilnej SN z 8 grudnia 1973 r., sygn. akt III CZP 37/73, (OSN 1974, nr 9, poz. 145); wyrok SN z 22 maja 1990 r., sygn. akt II CR 225/90; wyrok SN z 18 listopada 2004 r., I CK 219/04. Ustalenie krzywdy ma podstawowe znaczenie dla określenia odpowiedniej sumy, która miałaby stanowić jej pieniężną kompensatę. W żadnym razie ustalony stopień utraty zdrowia nie jest równoznaczny z rozmiarem krzywdy i wielkością należnego zadośćuczynienia por. wyrok SN z 5 października 2005 r., I PK 47/05 (Monitor Prawa Pracy rok 2006, nr 4, s. 208). Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu (natężenie i czas trwania) naruszenia, trwałości skutków naruszenia i stopnia ich uciążliwości, a także stopnia winy sprawcy i jego zachowania po dokonaniu naruszenia (por. wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05; wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03; wyrok SN z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, (OSN1981, nr 5, poz. 81); wyrok SN z 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77, (OSN 1978, nr 11, poz. 210). Okoliczności indywidualne, związane z pokrzywdzonym, powinny zostać uwzględnione przy zastosowaniu zobiektywizowanych kryteriów oceny (np. sytuacja rodzinna - osoba samotna, jedno dziecko, rodzina wielodzietna, czy wiek pokrzywdzonego - młody, dojrzały, starszy). Wpływ na odczuwanie dyskomfortu, zwłaszcza związanego z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, może mieć sytuacja majątkowa pokrzywdzonego (np. warunki mieszkaniowe, dochody z pracy lub kapitału), wyznaczając poziom wydatków konsumpcyjnych, mogących zrównoważyć mu doznane cierpienia. Z uwagi na kompensacyjny charakter zadośćuczynienia za krzywdę powszechnie uważa się, że ustalenie odpowiedniej sumy nie może polegać na przyznaniu wyłącznie symbolicznej kwoty pieniędzy, chyba, że sam pokrzywdzony domaga się raczej satysfakcji moralnej. Przy określaniu wysokości zadośćuczynienia znajomość poziomu życia pokrzywdzonego i społeczeństwa powinna służyć ustaleniu zakresu potrzeby i pragnień pokrzywdzonego, których kompensata sprawi mu satysfakcję. Nie ma natomiast żadnych szczególnych podstaw do miarkowania zadośćuczynienia, a za „odpowiednią sumę” należy uznać świadczenie odpowiadające wielkości wyrządzonej krzywdy.

Naprawienie szkody niemajątkowej, tzw. krzywdy, może polegać na przyznaniu poszkodowanemu odpowiedniej sumy pieniężnej. Wyrażenie "odpowiednia suma" pozostaje w związku z tym, że ze względu na istotę krzywdy nie da się jej wyliczyć w sposób ścisły, w przeciwieństwie do szkody rzeczowej. Nie zachodzi, zatem w takich przypadkach niemożliwość, ale nadmierne utrudnienie ustalenia wysokości szkody, o czym mowa w art. 322 k.p.c. Wyłączone jest, zatem w tego typu przypadkach stosowanie tego przepisu (wyrok SN z dnia 18.11.2004 r., I CK 219/04, nie publ.). Przyznanie poszkodowanemu zadośćuczynienia z art. 445 § 1 k.c. zależy, więc od uznania Sądu, który ustalając jego wysokość bierze pod uwagę całokształt okoliczności sprawy, w tym głównie stopień, trwałość skutków, prognozy na przyszłość, wiek itp.

Sąd wskazał też, że należy utrzymać wysokość zadośćuczynienia w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa, co nie może podważać kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia. Nie może jednak zarazem kwota zadośćuczynienia stanowić źródła wzbogacenia, a jedynym kryterium dla oceny wysokości zasądzanego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy powoda.

Analizując sytuację życiową powódki po zaistniałym zdarzeniu w świetle przedstawionych powyżej kryteriów Sąd stwierdził, że niewątpliwie wypadek z dnia 5 lipca 2012 roku miał istotny wpływ na jej życie. Powódka doznała dużych obrażeń, które spowodowały, iż stała się osobą niepełnosprawną. Biegły powołany w sprawie do sporządzenia opinii ustalił uszczerbek na zdrowiu powódki doznany na skutek wypadku na łącznie na 125%. Po wypadku powódka przebywała wiele miesięcy w szpitalach gdzie była poddawana wielu zabiegom medycznym. Po wypadku a także po opuszczeniu szpitala przez okres około 2 lat powódka miała duże dolegliwości bólowe. Powódka z uwagi na stan zdrowia i perspektywy na przyszłość doznawała także cierpienia psychicznego. Powódka nadal wymaga leczenia a przede wszystkim rehabilitacji. Powódka z uwagi na wypadek nie może poruszać się samodzielnie i nie może wykonywać większości czynności wokół siebie. W codziennym funkcjonowaniu powódce niezbędna jest pomoc osoby trzeciej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności w ocenie Sądu zasadnym jest przyznanie powódce zadośćuczynienia w wysokości 200.000 zł. Ustalając powyższe zadośćuczynienie Sąd wziął pod uwagę dotychczas wypłacone już powódce zadośćuczynienie w łącznej kwocie 600.000 zł.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd w punkcie I wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 200.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 stycznia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty a w pozostałym zakresie powództwo oddalił (punkt V wyroku).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 817 § 1 k.c. i art. 481 k.c. Pierwszy z powołanych przepisów stanowi, że ubezpieczyciel jest obowiązany spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni od daty zawiadomienia o wypadku. Natomiast z art. 481 § 1 k.c. wynika, że wierzycielowi zawsze należą się odsetki, gdy dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego i to niezależnie od tego, czy wierzyciel poniósł szkodę. Wysokość zasądzonych odsetek została ustalona na podstawie art. 481 § 2 k.c., zgodnie, z którym jeżeli wysokość odsetek nie była z góry oznaczona należą się odsetki ustawowe.

Sąd dostrzegł, że w orzecznictwie sądowym można się spotkać z rozbieżnością stanowisk odnośnie początkowego terminu naliczania odsetek za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę. Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela stanowisko, że zadośćuczynienie za krzywdę zobowiązany ma zapłacić niezwłocznie po wezwaniu przez uprawnionego (art. 455 in fine k.c.), w związku, z czym odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia powinny być zasądzone od dnia, w którym zobowiązany ma zadośćuczynienie zapłacić (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 września 1970 r., II PR 257/70, OSNC 1971, nr 6, poz. 103, z dnia 12 lipca 2002 r., V CKN 1114/00, LEX nr 56055, z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09, LEX 602683).

Mając na uwadze, że powódka domagała się odsetek po 30 dniach od doręczenia pozwu, od tego dnia Sąd zasądził należne odsetki.

Odnosząc się do żądania zasądzenia od pozwanego na jej rzecz przyznania renty w kwocie 2.729,10 zł od grudnia 2014 roku Sąd wskazał, że z godnie z art. 444§1 kc, który stanowi, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo, jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty.

Sąd wskazał, że w świetle tego przepisu przyznanie renty może nastąpić, gdy nastąpiła całkowita lub częściowa utrata zdolności do pracy zarobkowej albo zwiększeniu uległy potrzeby poszkodowanego, ewentualnie, gdy zmniejszyły się widoki powodzenia na przyszłość. Wskazane wyżej następstwa powinny mieć charakter relatywnie trwałe, aczkolwiek niekoniecznie nieodwracalny (por. Z. Radwański, Zobowiązania, s. 216; zob. także G. Bieniek, w: G. Bieniek, Komentarz KC, t. 1, 2007, s. 453).

W przedmiotowej sprawie zdaniem Sądu zostały spełnione przesłanki przyznania renty powódce. Okolicznością bezsporną w sprawie jest fakt, iż powódka na skutek wypadku z dnia 5 lipca 2012 roku utraciła całkowicie zdolności do pracy zarobkowej oraz zwiększyły się jej potrzeby. Pozwany w toku procesu, co do zasady nie negował swojej odpowiedzialności. Pozwany nie zgadzał się z wysokością żądania powódki w tym zakresie. Pozwany w toku procesu w ramach ugodowego zakończenia sprawy proponował rentę w wysokości 2500 zł.

W tym miejscu należy wskazać, iż renta stanowi formę odszkodowania i nie ma charakteru alimentacyjnego, a zatem przysługuje o tyle, o ile żądający go poniósł szkodę. Z kolei powstanie szkody w postaci utraty zarobku nie zależy od tego, czy poszkodowany miał lub nie roszczenie o uzyskanie pracy, lecz od tego, czy pracę tę mógł wykonywać i czy przypuszczalnie by ją wykonywał (por. wyr. SN z 17.7.1975 r., I CR 370/75, Legalis; podobnie SA w Warszawie w wyr. z 26.2.2015 r., VI ACa 1985/13, Legalis, SN stwierdził, iż renta z art. 444 § 2 KC ma charakter kompensacyjny, stanowi formę naprawienia szkody; nie jest to renta o charakterze socjalnym, a jej dochodzenie związane jest z ustaleniem szkody, pozostającej w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem sprawczym; celem renty jest naprawienie szkody, co nie oznacza, że może pokrywać tylko te wydatki, które poszkodowany rzeczywiście poniósł; dla jej zasądzenia wystarcza bowiem samo istnienie zwiększonych potrzeb, bez względu na to, czy pokrzywdzony poniósł koszt ich pokrycia – tak też SA w Łodzi w wyr. z 15.10.2014 r., I ACa 530/14, Legalis i w wyr. z 11.12.2014 r., I ACa 785/14, Legalis; renta przysługuje także w sytuacji, w której opiekę sprawowali nieodpłatnie członkowie rodziny czy też opiekunka; podobnie wypowiedział się SA w Katowicach w wyr. z 29.4.2015 r., I ACa 73/15, Legalis, podkreślając, iż renta z tytułu zwiększonych potrzeb ma na celu pokrycie wydatków związanych z koniecznością uzyskania niezbędnej opieki, a bliscy pokrzywdzonego nie są zobowiązani do sprawowania takiej opieki w celu zmniejszenia zobowiązań odpowiedzialnych za szkodę).

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd uznał, iż odpowiednią kwotą tytułem renty stanowi tak jak określiła ostatecznie powódka kwota w wysokości 2.729,10 zł.

Sąd wskazał, że ustalając rentę wziął pod uwagę fakt, iż powódka otrzymuje świadczenia z tego tytułu Niemiec. W toku postępowania były problemy z ustaleniem, jakie faktycznie otrzymuje powódka świadczenia i z jakiego tytułu. Powódka otrzymuje z Niemiec rentę z tytułu niezdolności do pracy wypłacaną przez D. (...) po waloryzacji wynosi 173,34 euro płatną półrocznie. Po waloryzacji na odzież 103 euro. Renta po waloryzacji wynosi 1067,48 euro oraz zasiłek opiekuńczy 1058,91 euro. Ponadto powódka otrzymuje z ZUS rentę w wysokości 1.201,31 zł. Renta po waloryzacji wynosi 1.269,55 zł. Ponadto powódka otrzymała zasiłek opiekuńczy w kwocie 209,59 zł. oraz dodatek pielęgnacyjny w kwocie 215,84 zł.

Powyższe otrzymywane świadczenia przez powódkę nie pokrywają wszystkich zwiększonych potrzeb. W związku z wypadkiem powódka stała się osobą niepełnosprawną poruszająca się na wózku inwalidzkim. W tej sytuacji powódka wymaga pomocy osoby trzeciej. Mąż powódki zmuszony był zrezygnować z pracy aby zająć się opieką nad powódką. Jak wynika z opinii biegłych powódka wymaga opieki przez 16 godzin. W celu ustalenia kosztów opieki Sąd uznał iż najbardziej zasadnym jest ustalenie kosztów opieki nad osobami niepełnosprawnymi na terenie miejsca zamieszkania powódki. Jak wynika z pisma OPS w C. koszty opieki wynoszą w 2017 roku 16,48 zł za godzinę. W tej sytuacji średni koszt opieki na powódkę wynosi miesięcznie około 7.910,40 zł.

Powódka z uwagi na stan zdrowia i tryb leżący siedzący wymaga wyższej temperatury w domu w związku w tym nastąpił wzrost opłat za ogrzewanie o 216,20 zł miesięcznie i energię o 46,64 zł. Powódka na tą okoliczność przedstawiła zestawienie i wyliczenie kosztów przed wypadkiem i po. Zdaniem Sądu są one uzasadnione mając na uwadze okoliczności sprawy.

Należy dodać, iż powódka ponosi także koszty związane z ze zmianą ubrania a także przede wszystkim pościeli, ręczników, które wynoszą około 2.700 zł.

Sąd ustalając rentę na rzecz powódki na uwadze treść art. 322 kpc albowiem mając na uwadze rozmiar uszczerbku na zdrowiu powódki wyliczenie dokładnie wszystkich kosztów jest znacznie utrudnione.

Wobec powyższego Sąd w wyroku w punkcie II zasądził od pozwanego P. (...) w W. na rzecz powódki D. C. tytułem renty kwotę 2.729,10 zł płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek z rat poczynając od grudnia 2014 roku.

Sąd zasądził płatność renty od grudnia 2014 roku, albowiem do grudnia 2014 roku powódka miała wypłacaną rentę po 2.520 zł.

Sąd uznał, iż pozostałe żądania powódki odnośnie zasądzenia renty wyrównawczej za okres od sierpnia do listopada 2014 roku oraz skapitalizowanej renty od maja 2013 roku do lipca 2013 roku w kwocie 10.696,50 zł. okazało się nieuzasadnione. Jak już wyżej podniesiono powódka otrzymywała rentę w kwocie 2.520 zł. Ponadto powódka otrzymywała jednorazowe świadczenia co zostało już wyżej podniesione. Jak sama powódka wskazała od opuszczenia szpitala do listopada 2014 roku otrzymała od (...) łącznie 51.421,77 zł z przeznaczeniem na opiekę oraz częściowo z tytułu rekompensaty za utracone dochody, zasiłek opiekuńczy z ZUS w kwocie 209 zł miesięcznie. Dodatkowo jak to już wyżej podniesiono powódka otrzymywała świadczenia z Niemiec.

Sąd uznał, iż w przedmiotowej sprawie powódka nie ponosi wyższych kosztów związanych z dietą. W tym zakresie Sąd oparł się na opiniach biegłej z zakresu dietetyki. Opinia została sporządzona w sposób profesjonalny zgodnie z posiadaną wiedzą, zwierała wyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności dla rozstrzygnięcia w w sprawie.

Biegła w sporządzonej opinii wskazała, iż powódka powinna stosować dietę bogatoresztkową z kontrolowaną kalorycznością nie obciążającą zbyt mocno przewodu pokarmowego. Dieta powinna zawierać odpowiednią ilość błonnika pokarmowego, kwasów omega 3, witamin i składników mineralnych. Ze względu na małą aktywność fizyczną kaloryczność diety powinna być ściśle kontrolowana. Produkty w diecie powinny być pełnowartościowe bez pustych kalorii. Sposób przygotowania posiłków powinien w miarę możliwości zmniejszyć prawdopodobieństwo wystąpienia wzdęć i zapaść. W diecie powinno codziennie pojawiać się 600g warzyw i ok. 300g owoców. Dieta powinna być stosowana tak długo jak powódka będzie miała ograniczoną mobilność.

Biegła wskazała, iż koszt miesięczny diety będzie wynosił około 720 zł. szacunkowy koszt miesięczny suplementów usprawniających działanie przewodu pokarmowego to ok. 140 zł. Powyższa dieta nie różni się od normalnej diety w zakresie kosztów. W tej sytuacji nie można było uznać, iż zwiększyła ona potrzeby powódki.

Sąd uznał, iż koszty rozmów oraz zakup laptopów nie mają bezpośredniego związku z wypadkiem powódki i dlatego podlegały oddaleniu.

Odnosząc się do żądania powódki – zapłaty odszkodowania Sąd podniósł, że zgodnie z treścią art. 444 § 1 zd.1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Rekompensata szkody uregulowana w art. 444 k.c. obejmuje wszystkie koszty, które w danych okolicznościach należy uznać za racjonalne i uzasadnione. Poszkodowany nie ma obowiązku dołożenia starań, aby obowiązek naprawienia szkody był jak najmniejszy (np. nie można mu postawić zarzutu, że korzystał z porad wybitnego lekarza, jeśli było to uzasadnione stanem zdrowia po doznanym uszczerbku).

Odszkodowanie przewidziane w art. 444 § 1 k.c. obejmuje wszelkie wydatki pozostające w związku z uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, jeżeli są konieczne i celowe. Przykładowo można wymienić koszty leczenia (konsultacji u wybitnych specjalistów czy koszty lekarstw itp.), specjalnego odżywiania się, nabycia protez i innych koniecznych aparatów (okularów, aparatu słuchowego, zainstalowania telefonu, wózka inwalidzkiego, samochodu lub innego pojazdu itp.) (wyroki SN z 5 maja 1958 r., 3 CR 1080/57, RPEiS 1960, nr 3, s. 281; z 21 marca 1961 r., 1 CR 325/60, RPEiS 1962, nr 1, s. 402; z 26 czerwca 1969 r., II PR 217/69, Lexis Nexis nr 300843, OSNCP 1970, nr 3, poz. 50; z 7 października 1971 r., II CR 427/71, Lexis Nexis nr 319771).

W przedmiotowej sprawie uzasadnione okazało się częściowo żądanie powódki w zakresie utwardzenia podwórza na posesji powódki oraz koszty tłumaczeń.

Sąd uznał, iż koszty tłumaczeń w kwocie 3.895 zł są uzasadnione. Powódka na skutek wypadku przebywała w szpitalu na terenie Niemiec. Z uwagi, iż przed wypadkiem była zatrudniona na terenie Niemiec w związku z wypadkiem przysługiwały jej różnego rodzaju świadczenia. W celu uzyskania tych świadczeń oraz prawidłowego leczenia i rehabilitacji powódka była zmuszona prowadzić korespondencję, co powodowało konieczność tłumaczeń. Powódka na tą okoliczność przedłożyła stosowne rachunki i dlatego Sąd uznał to żądanie za uzasadnione i zasądził od pozwanego na jej rzecz zwrot tych kosztów.

Sąd uznał żądanie powódki w zakresie utwardzenia posesji za uzasadnione częściowo. Pozwany nie negował co do zasady odpowiedzialności w tym zakresie. Sąd ustalając zakres utwardzenia posesji miał na uwadze, aby miało to bezpośredni związek z wypadkiem, który spowodował niepełnosprawność powódki. Utwardzenie posesji ma służyć powódce w taki sposób, aby mogła poruszać się na wózku inwalidzkim. W tym zakresie Sąd doparł się na opinii biegłego, który w sporządzonej opinii przedstawił projekt prac koniecznych dla umożliwienia powódce swobodnego przemieszczania się oraz określił wartość prac na kwotę 29.224,26 zł. Biegły w opinii uzupełniającej określił wartość poszczególnych prac i wskazał łączną wartość na kwotę 29.226,87 zł.

Biegły zdaniem Sadu prawidłowo wytyczył teren podlegający utwardzeniu, aby powódka mogła swobodnie poruszać się po swojej posesji na wózku inwalidzkim. Biegły także ustalając koszty prac i materiałów potrzebnych do wykonania tych prac prawidłowo uwzględnił potrzeby powódki w związku z poruszaniem się po posesji. Sąd uznał, iż zasadne jest zapewnienie powódce dostępu do drogi publicznej. Odcinek między posesją powódki nie jest utwardzony i po opadach staje się dla wózka inwalidzkiego nieprzejezdny.

W tej sytuacji Sąd uznał koszty wykonania prac w kwocie 29.226,87 zł za uzasadnione.

Wobec powyższego Sąd tytułem odszkodowania w punkcie III zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 33.1221,87 zł a w pozostałej części powództwo oddalił (punkt V wyroku).

Sąd w punkcie IV mając na uwadze zakres doznanego uszczerbku na zdrowiu powódki ustalił odpowiedzialność pozwanego za zdarzenie z dnia 5 lipca 2012 roku na przyszłość.

Powódka ostatecznie w pismach procesowych cofnęła żądania w zakresie zapłaty tytułem zadośćuczynienia w zakresie kwoty 420.000 zł, zasądzenia renty ponad kwotę 2.729,10 zł oraz odszkodowania ponad kwotę 63.059,31 zł oraz utwardzenia drogi lokalnej do kwoty 27.562,52 zł. Powódka cofnęła żądanie w kwotach: 7.780,53 zł z tytułu zwrotu kosztów przystosowania pomieszczeń do jej potrzeb; 32.570 zł z tytułu dalszej przebudowy domu; 175.673,23 zł tytułem zakupu samochodu inwalidzkiego.

Wobec powyższego Sąd na podstawie art. 355§1 kpc w związku z art. 203 kpc w punkcie VI umorzył w tym zakresie postępowanie.

Dokonując oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie Sąd uznał, że wiarygodne są wszelkie zgromadzone przez strony dokumenty, zarówno dołączone przez powódkę jak i przedstawione przez pozwanego.

Strony nie kwestionowały ich prawdziwości, a sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu. Dokumenty pozwoliły ustalić przebieg leczenia oraz zakres i wysokość powstałej szkody przez powódkę.

Sąd dopuścił w sprawie dowód z opinii biegłych. Sąd uznał wszystkie opinie za wiarygodne, zostały sporządzone rzetelne, fachowe, logiczne, w pełni zrozumiałe i konsekwentne. Sąd nie uwzględnił jedynie opinii biegłego S.. Opinia tego biegłego nie określiła zdaniem Sądu w sposób prawidłowy zakresu utwardzenia posesji dla potrzeb powódki poruszającej się na wózku. W tym zakresie jak to już wyżej podniesiono Sąd oparł się na opinii biegłego R..

Sąd uznał także za wiarygodne zeznania powódki oraz zawnioskowanych świadków. Zeznania te są spójne z pozostałym materiałem zgromadzonym w sprawie i razem tworzą całość. Ponadto zeznania nie były kwestionowane przez żadną ze stron procesu.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 108§1 kpc ustalając, że powódka wygrała proces w 35,65%, a pozwany wygrał proces w 64,35% pozostawiając szczegółowe wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu Sądowi Okręgowemu w Gorzowie Wlkp.

Apelacje od tego wyroku wniosły obie strony procesu.

Powódka zaskarżyła wyrok w części oddalającej powództwo o odsetki od kwoty 420 000 zł oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Wyrokowi zarzucono naruszenie prawa materialnego tj. art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 817 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i niezasądzenie na rzecz powódki ustawowych odsetek od dnia 10.01.2015 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz ustawowych odsetek za opóźnienie od dnia 1.01.2016 r. do dnia 6.03.2017 r. liczonych od kwoty 420.000 zł.

W odniesieniu do orzeczenia o kosztach procesu zarzucono naruszenie przepisów postępowania art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i obciążenie powódki kosztami procesu od cofniętej kwoty 175.673,23 zł za odszkodowanie z tytułu zakupu samochodu przystosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych, podczas gdy rezygnacja z tego roszczenia wynikała z decyzji niemieckiego organu ubezpieczeniowego, który zrefundował zakup samochodu, a więc obciążanie powódki za przegraną tej części procesu jawi się jako niesłuszne. Nadto zarzuciła powódka naruszenie przepisów postępowania tj. art. 100 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie w wyniku błędnego ustalenia, że powódka wygrała proces w 3 5,65 %, a pozwany w 64,35 %, podczas gdy przy prawidłowych ustaleniach (przy nie uwzględnieniu zarzutu nr 2) powódka wygrała proces w 46,37% zaś pozwany w 53,63%.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty wniesiono o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie na rzecz powódki ustawowych odsetek od dnia 10.01.2015 r. do dnia 31.12.2015 r. oraz ustawowych odsetek za opóźnienie od dnia 1.01.2016 r. do dnia 6.03.2017 r. w wysokości 67 395,62 zł i zmianę zaskarżonego orzeczenia i ustalenie, że powódka wygrała proces w 52,7 % a pozwany w 47,3 %, a w przypadku nie podzielenia zarzuty nr 2 o ustalenie, że powódka wygrała proces w 46,43 %, a pozwany w 53,57 %.

W uzasadnieniu przedstawiono rozwinięcie zarzutów.

Pozwany wniósł apelację kwestionując rozstrzygnięcie w części - w zakresie zasądzającym od pozwanego na rzecz powódki renty ponad kwotę 500 złotych oraz w konsekwencji także w zakresie pkt VII dotyczącego ustalenia stopnia, w jakim sprawę wygrała powódka, a w jakim pozwany.

Apelację oparto o zarzuty naruszenia:

1) art. 233 § 1 k. p. c. poprzez przyjęcie przez Sąd I Instancji, że w ramach dochodzonej przez powódkę w niniejszym postępowaniu renty w kwocie 2729,10 zł znajdowało się roszczenie rentowe z tytułu zwiększonych potrzeb związanych z opieką osoby trzeciej, podczas gdy:

a) powód wyraźnie sprecyzował charakter roszczenia rentowego dochodzonego w niniejszym postępowaniu w piśmie procesowym z dnia 21 maja 2018 roku, wskazując, że: "powódka nie uwzględniła w wysokości dochodzonej renty kosztów opieki nad nią, albowiem nie korzysta z opieki osób najemnych, zastrzega jednak możliwości wystąpienia z takim roszczeniem w przyszłości.",

b) z treści załączonego przez powódkę zaświadczenia wynika jednoznacznie, że powódka comiesięcznie uzyskuje zasiłek opiekuńczy w wysokości 1058, 91 EURO, który wraz z innymi świadczeniami wypadkowymi w ramach ubezpieczenia społecznego, uzyskiwanymi od właściwych organów Republiki Niemiec oraz ZUS, w całości kompensuje zwiększone potrzeby powódki pozostające w związku ze przyczynowym ze zdarzeniem drogowym, za które odpowiedzialność ponosi pozwany,

2) art. 321 § 1 k. p. c. poprzez wyjście przez Sąd wyrokujący w sprawie ponad faktyczną podstawę powództwa, poprzez uwzględnienie roszczenia o zasądzenie renty na rzecz powódki w całości na podstawie faktycznej (w postaci zwiększonych wydatków związanych z opieką), co do której powódka w piśmie z dnia 21 maja 2018 roku oświadczyła wprost, że nie opiera swego żądania,

3) art. 233 § 1 k. p. c. poprzez dokonanie dowolnej oceny dowodów w postaci: decyzji ZUS z dni: 20 czerwca 2016 r., 1 marca 2017 r., 1 marca 2018 r., tłumaczenia przysięgłego dokumentu z dnia 1 lipca 2017 r. - waloryzacja renty z tytułu pełnej niezdolności zarobkowej, tłumaczenia przysięgłego trzech dokumentów - Informacja dotycząca świadczeń z ustawowego ubezpieczenia wypadkowego, tłumaczenia przysięgłego dokumentacji Administracji Rejonowej H., polegającej na ustaleniu, że wymiar-wielkość otrzymywanych przez powódkę świadczeń ze źródeł wskazywanych w powyższych dokumentach uzasadnia przyznanie powódce renty w wysokości ponad 2 700 zł, w sytuacji w której zwiększone potrzeby na które powołuje się powódka w niniejszym postępowaniu jako podstawa faktyczna roszczenia (w zakresie zwiększonych kosztów odżywiania, kosztów telefonii i Internetu) zostały zakwalifikowane jako nie zasługujące na uwzględnienie, a w pozostałym zakresie są zaspokajane w znacznej mierze przez świadczenia dotychczas uzyskiwane przez powódkę,

4) art. 233 § 1 k. p. c. poprzez dowolne przyjęcie, że powódka ponosi zwiększone wydatki związane ze zmianą ubrania, pościeli, ręczników które wynoszą 2 700 zł, w sytuacji w której:

a) z treści pisemnego oświadczenia powódki wynika, że ta średniomiesięczne wydatki związane ze zwiększonymi potrzebami w zakresie ubioru oraz pościeli określiła na poziomie 50 zł/ miesięcznie,

b) pismem z dnia 25 kwietnia 2018 roku powódka przyznała, że świadczenie miesięczne w wysokości 103 EURO zaspokaja potrzeby wyżej wymienionej związane ze zużyciem odzieży.

5) art. 328 § 2 k. p. c. polegające na braku wyczerpującego uzasadnienia ustalonej wysokości należnej powódce renty w postaci:

- konkretnego wskazania zwiększonych potrzeb oraz wynikających z nich kwot uznanych jako uzasadnione, w tym wskazania, że Sąd wyrokujący w sprawie rozważył wszelkie okoliczności miarkując wysokość świadczenia w trybie art. 322 k.p.c.
- wyliczenia należnej powódce renty w odniesieniu do wysokości pozostałych otrzymywanych przez wyżej wymienioną świadczeń,
- uzasadnienia zasądanego świadczenia w postaci renty również poprzez całkowitą utratę zdolności do pracy zarobkowej powódki, w sytuacji w której powódka domagała się zasądzenia renty jedynie na podstawie zwiększonych potrzeba nadto utracone zarobki są w pełni wyrównywane przez niemieckie ubezpieczenie społeczne;

Nadto zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego art. 444 § 2 k.c. w zw. z art. 361 1k.c., poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że w związku z zaistniałym zdarzeniem zwiększyły się potrzeby powódki w zakresie i rozmiarze uzasadniającym ponoszenie wyższych kosztów jej egzystencji o kwotę 2729, 10 zł oraz że odpowiednią kwotą renty w niniejszym przypadku będzie kwota 2729, 10 zł

We wzajemnych odpowiedziach na apelacje strony wniosły o oddalenie apelacji przeciwnika.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Obie apelacje okazały się zasadne.

Rozpoznając sprawę w granicach zaskarżenia wyznaczanych przez obie apelacje stwierdzić wstępnie należy, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia faktyczne (zawarte w wyodrębnionej redakcyjnie części uzasadnienia zaskarżonego wyroku) znajdują odzwierciedlenie w treści przedstawionych w sprawie dowodów. Sąd odwoławczy czyni te ustalenia częścią uzasadnienia własnego wyroku, nie znajdując potrzeby ponownego ich szczegółowego przytaczania.

Nie budzi też wątpliwości kwalifikacja materialnoprawna żądań objętych zaskarżeniem. Orzekając o rencie Sąd wskazał zatem prawidłowo na normę art. 444 §2 k.c. i przedstawił wyczerpujący wywód dotyczący wykładni tego przepisu w dotychczasowej judykaturze i piśmiennictwie. Rozstrzygając natomiast o odsetkach od zadośćuczynienia prawidłowo odwołano się do treści art. 481 k.c. w zw. z art. 817 k.c. i wskazano na rozbieżności w judykaturze dotyczące ustalania terminu, w których popada w opóźnienie dłużnik zobowiązany do zapłaty zadośćuczynienia. W tym zakresie wywód prawny Sądu I instancji określający podstawę prawną poszczególnych rozstrzygnięć także czyniony jest częścią stanowiska Sądu Apelacyjnego bez potrzeby ponownego szczegółowego prezentowania właściwych regulacji. Niezbędne uzupełnienia argumentacji prawnej zostaną przedstawione przy odnoszeniu się do zarzutów apelacyjnych.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów apelacji pozwanego stwierdzić należy, że uwzględnienia wymaga najdalej idący (jeśli chodzi o skutki procesowe) zarzut naruszenia art. 328 §2 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem, uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. W orzecnictwie jednolicie wskazuje się, że powołanie się na podstawę naruszenia w postaci art. 328 § 2 k.p.c. jest usprawiedliwione tylko wówczas, gdy z uzasadnienia orzeczenia nie daje się odczytać, jaki stan faktyczny lub prawny stanowił podstawę rozstrzygnięcia, co uniemożliwia kontrolę instancyjną (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2008 r., sygn. akt III CSK 315/07, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2008 r., sygn. akt III CSK 264/07, pub. OSNC-ZD 2008, nr 4, poz. 118, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 roku, sygn. akt I UK 21/09, LEX nr 515699).

Inaczej rzecz ujmując, zarzut wadliwego sporządzenia uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia może okazać się zasadny tylko wówczas, gdy z powodu braku w uzasadnieniu elementów wymienionych w art. 328 § 2 k.p.c. zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli, czyli gdy treść uzasadnienia orzeczenia sądu pierwszej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie toku wyводу, który doprowadził do jego wydania. To, czy w istocie sprawa została wadliwie, czy prawidłowo rozstrzygnięta nie zależy od tego, jak zostało napisane uzasadnienie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2009 roku, sygn. akt II PK 2010/08, LEX nr 523527, wyrok Sąd Najwyższego z dnia 16 grudnia 2008 roku, sygn. akt I PK 96/08, LEX nr 529754). Jedynie w takim wypadku uchybienie art. 328 § 2 k.p.c. może być uznane za mogące mieć wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2008 roku, sygn. akt II PK 48/08, LEX nr 513006). Oznacza to, że nie każde uchybienie w zakresie konstrukcji uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji może stanowić podstawę do kreowania skutecznego zarzutu. Skarżący musi przy tym wykazać zaistnienie tego rodzaju wadliwości.

Odnosząc te uwagi do materiału procesowego w niniejszej sprawie stwierdzić należy, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej rozstrzygnięcia o rencie nie pozwala na ustalenie podstawy faktycznej tego rozstrzygnięcia, a zwłaszcza nie odnosi się w ogóle do podstawy faktycznej rozstrzyganego roszczenia, ukształtowanej przez powódkę w piśmie z dnia 21 maja 2018.

Przypomnieć należy, że w piśmie tym powódka wskazała po pierwsze wartość roszczenia rentowego którego uwzględnienia się domagała. Do pisma dołączyła własnoręcznie sporządzone zestawienie wydatków (k. 2085-286) które według pisma nie są refundowane przez uzyskiwane przez powódkę świadczenia i które składają się dokładnie na dochodzoną kwotę 2791,10 zł. Wyraźnie też oświadczyła powódka, że nie obejmuje swoim żądaniem i nie uwzględnia w wysokości dochodzonej renty kosztów opieki nad nią (k. 2044 akt).

Zatem powódka w piśmie tym wyraźnie sprecyzowała podstawę prawną roszczenia rentowego dochodzonego w niniejszym procesie tytułem zwiększonych wydatków. Wytyczyła w ten sposób granice kognicji Sądu przy rozstrzyganiu o zasadności tego roszczenia. Obowiązkiem Sądu było zatem ustalenie, czy koszty wskazane w tabeli na k. 2085-2086 są w świetle materiału procesowego kosztami ponoszonymi z tytułu zwiększonych potrzeb oraz czy zgodne z prawdą jest twierdzenie powódki, że koszty te nie znajdują pokrycia w świadczeniach otrzymywanych przez powódkę z ubezpieczenia społecznego (polskiego lub niemieckiego).

Tymczasem uzasadnienie zaskarżonego rozstrzygnięcia nie odnosi się w ogóle do prezentowanego przez powódkę uzasadnienia żądania (podstawy faktycznej roszczenia), lecz stanowi swoistą próbę zracjonalizowania zasądzonej kwoty przez odwołanie się do uśrednionych kosztów (cen) usług związanych z opieką nad osobą niepełnosprawną w miejscu zamieszkania powódki. Orzeczenie Sądu Okręgowego nie odnosi się bowiem do roszczenia o rentę o którym rozstrzygano (wyznaczanego nie tylko przez wysokość ale też przez podstawę faktyczną tego żądania), lecz zawiera argumentację dotyczącą kosztów, co do których powódka wyraźnie oświadczyła, że nie obejmuje ich żądaniem z tytułu renty.

W tej sytuacji trafnie z jednej strony zarzuca skarżący, że sąd w istocie nie odniósł się w uzasadnieniu do żądania ukształtowanego w piśmie z dnia 21 maja 2018 a z drugiej wskazuje, że orzeczono o zupełnie innym (jeśli chodzi o podstawę faktyczną) żądaniu niż dochodzone przez powódkę.

Nie zmienia tego wzmiankowane jako dodatkowy argument stwierdzenie dotyczące kosztów związanych ze zmianą ubrania pościeli i ręczników (strona 25 in fine uzasadnienia zaskarżonego wyroku). Zasadnie krytykuje bowiem skarżący ten argument wskazując, że sąd nie przedstawił żadnych podstaw dowodowych dla przyjęcia tak wysokich kosztów wymiany pościeli i ręczników. Sama powódka oświadczyła w piśmie na k. 2085-2086 że koszt pościeli, prześcieradeł, ściereczek bawełnianych do twarzy i higieny intymnej szacuje na 50 zł miesięcznie, zaś z żądania kosztów ubrań zrezygnowała z uwagi na zasiłek otrzymywany z (...) na używanie się odzieży i koszty jej prania.

Zatem wskazana przez Sąd Okręgowy wartość w istocie wykracza nie tylko poza granice wytyczne przez żądanie powódki ale też nie znajduje odzwierciedlenia w treści stanowiska tej strony a obejmuje koszty, które nie są obecnie przez powódkę dochodzone.

Nie może uzasadniać takiego uzasadnienia rozstrzygnięcia o rencie ogólne odwołane się do art. 322 k.p.c. Przepis ten pozwala sądowi na pewną uznaniowość przy rozstrzyganiu o wysokości roszczenia. Jednak jak wielokrotnie podkreślano w judykaturze strona musi udowodnić istnienie podstaw faktycznych z których wywodzi sprawę oraz muszą istnieć realne okoliczności, które uniemożliwiają lub nadmiernie utrudniają ścisłe udowodnienie żądania co do wysokości. Przepis ten pozwala zatem na pewne uproszczenie dowodowe jednak wymaga od sądu odniesienia się do podstawy żądania i wszystkich okoliczności sprawy.

W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jak wyżej wskazano w żaden sposób nie odniesiono się natomiast do podstawy żądania świadczenia z tytułu renty i nie wskazano na to, by poszczególne składowe tego żądania były niemożliwe lub nader utrudnione do wykazania. Samo odwołanie się zatem do kompetencji określonych w art. 322 k.p.c. i próba

racjonalizacji zastosowania tego przepisu w oparciu o okoliczności faktyczne, które zostały wyraźnie wyłączone przez stronę powodową z podstawy faktycznej powództwa, świadczy także o naruszeniu art. 322 k.p.c. .

W rezultacie sposób uzasadnienia wyroku narusza reguły art. 328 §2 k.p.c. (nie wskazuje które z faktów przytaczanych dla uzasadnienia żądania rentowego sąd uznał za udowodnione i na jakich dowodach się oparł oraz nie odnosi się do wysokości żądania (powołując okoliczności nieobjęte podstawą faktyczną pozwu lub wskazując dowolną nie znajdującą uzasadnienia nawet w stanowisku powódki wartość kosztów)

Uchybienie to w realiach sprawy musi być zakwalifikowane jako świadczące o nierozpoznaniu sprawy co do istoty w rozumieniu art. 386 §4 k.p.c.

Wobec stwierdzonych wadliwości zaskarżonego orzeczenia obowiązkiem Sądu odwoławczego jako merytorycznie rozpoznającego sprawę, stało się rozstrzygnięcie co do przeprowadzenia postępowania dowodowego lub wydania orzeczenia kasatoryjnego na podstawie art. 386 §4 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

W systemie apelacji pełnej w świetle art. 386 §4 k.p.c. jako zasadę przyjąć należy w przypadku dostrzeżenia wadliwego pominięcia wniosków dowodowych. kontynuowanie postępowania dowodowego w toku rozpoznania apelacji. Norma art. 386 §4 k.p.c. przewidująca kompetencję sądu drugiej instancji do wydania orzeczenia kasatoryjnego w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości musi być więc interpretowana jako wyjątek.

Wskazuje się w orzecznictwie i judykaturze, że także w sytuacjach opisanych w tym przepisie Sąd odwoławczy zachowuje kompetencję do kontynuowania postępowania dowodowego i wydania orzeczenia co do istoty sprawy (w tym także ewentualnego orzeczenia reformatoryjnego).

Granicy tej możliwości upatruje się we względach wynikających z obowiązku zachowania praw gwarancyjnych stron procesu związanych z konstytucyjną zasadą dwuinstancyjności. Zatem w sytuacji, gdy merytoryczne rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego w okolicznościach sprawy powodowałoby w istocie pozbawienie stron prawa do poddania orzeczenia kontroli instancyjnej, zasadne jest wydanie orzeczenia uchylającego zaskarżony wyrok.

Jednocześnie interpretując przesłankę nierozpoznania istoty sprawy wskazuje się, że należy przez to rozumieć sytuację, w której Sąd i instancji ograniczając zakres badania sprawy w rezultacie nie odniósł się do kwestii tworzących materialnoprawną podstawę powództwa lub merytorycznych zarzutów pozwanego (por. postanowienie SN z 7 października 2015, I CZ 68/15 i tam cytowane wcześniejsze wypowiedzi judykatury) .

Zatem za nierozpoznanie istoty sprawy musi być poczytane zwłaszcza pominięcie przy rozstrzygnięciu przez Sąd konieczności zbadania podstawy faktycznej żądań pozwu .

Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, skoro w świetle przedstawionych wyżej wniosków Sąd Okręgowy nie uzasadnił swojego rozstrzygnięcia o żądaniu zasądzenia renty (uzasadniając zasądzenie tego roszczenia okolicznościami leżącymi poza podstawą faktyczną powództwa w tym zakresie).

Obecny stan sprawy wymaga więc dla uzyskania prawidłowego rozstrzygnięcia, przeprowadzenia postępowania zmierzającego do (w pierwszej kolejności) do weryfikacji w świetle materiału procesowego stanowiska powódki dotyczącego podstawy faktycznej powództwa w zakresie żądania zasądzenia renty , a następnie weryfikacji tego roszczenia .

Konieczne jest więc dokonanie prawidłowej oceny przeprowadzonych dowodów w świetle art. 233 §1 k.p.c.

Z kolei przeprowadzenie oceny dowodów adekwatnej do stanowisk stron procesu i ich wniosków, dopiero otwierać będzie możliwość zasadności poszczególnych żądań składających się na rentę.

Odnosząc te uwagi do wzorca oceny stanu sprawy w płaszczyźnie normy art. 386 §4 k.p.c. stwierdzić należy, że przeprowadzenie postępowania co do istoty sporu w całości po raz pierwszy dopiero przez Sąd odwoławczy (ocena materiału procesowego w kontekście twierdzeń faktycznych i zarzutów przedstawionych przez obie strony oraz wreszcie ocena roszczeń w kontekście norm prawa materialnego) powodowałyby niewątpliwie, że strona przegrywająca proces pozbawiona zostałaby prawa do kontroli instancyjnej.

Z uwagi na złożoność sytuacji faktycznej i wielość roszczeń mających składać się na rentę, pozbawienie to mogłoby powodować zarzut naruszenia konstytucyjnych gwarancji do dwuinstancyjnego rozpoznania sprawy (art. 45 Konstytucji RP).

Z tych przyczyn Sąd odwoławczy uznał, że zachowanie prawidłowego toku rozpoznania niniejszej sprawy wymaga uchylecia wyroku w części rozstrzygnięcia o rencie objętej zaskarżonym zakresem i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania o czym orzeczono stosując normę art. 386 §4 k.p.c.

Przyjęte rozstrzygnięcie o żądaniach apelacji czyni przedwczesnym odnoszenie się do pozostałych zarzutów skarżącego. Dopiero bowiem po prawidłowym ustaleniu podstawy faktycznej powództwa stanie się możliwie wiążące odniesienie się do oceny dowodów oraz oceny prawnej żądania pozwu. Kwestie istotne dla tej oceny a odnoszące się do wyводу sądu I instancji zostaną przedstawione w ramach wskazań co do dalszego toku postępowania.

Ponownie rozpoznając sprawę w uchylonym zakresie Sąd I instancji odniesie swoje oceny do żądania ukształtowanego w piśmie z dnia 21 maja 2018 (o ile rzecz jasna nie dojdzie do dalszych jego modyfikacji w toku postępowania pierwszoinstancyjnego). Po dokonaniu oceny udowodnienia twierdzeń o ponoszonych kosztach Sąd ustali istnienie ich związku z wypadkiem i dla tej oceny zastosuje normę art. 362 k.c. oraz art. 444 §2 k.c.

Odnosząc się do apelacji powódki stwierdzić należy, że Sąd uzasadniając rozstrzygnięcie o odsetkach nie wskazał żadnych argumentów, które spowodowały oddalenie tego żądania w zakresie odsetek przypadających od kwoty 420.000 zł zapłaconej dopiero w toku sporu. Powódka w sposób wyraźny (cofając pozew co do żądania zasądzenia kwoty 420.000 zł) podtrzymała żądanie zasądzenia odsetek od tej kwoty za okres po upływie 30 dni od daty doręczenia pozwu do dnia zapłaty.

Przyjmując uzasadnienie rozstrzygnięcia o odsetkach przedstawione przez Sąd Okręgowy stwierdzić należy, że nie wskazał on na żadne podstawy do oddalenia powództwa w zakresie zakwestionowanym przez powódkę.

Odnosząc się zaś do eksponowanych w toku postępowania apelacyjnego kontrowersji związanych z oznaczeniem daty początkowej, od której należy zasądzać odsetki w przypadku roszczeń o zadośćuczynienie z uwagi na oparcie orzeczenia o pewien margines uznaniowości sądu, przypomnieć należy, że zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia co do zasady ma charakter zobowiązania bezterminowego. Niewątpliwie jego przekształcenie w zobowiązanie terminowe może wystąpić w wyniku wezwania pokrzywdzonego skierowanego wobec ubezpieczyciela. Podzielić należy pogląd, zgodnie z którym jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., uprawniony nie ma możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należnego uprawnionemu już w tym terminie powinny się należeć od tego właśnie momentu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasądzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 445 § 1 k.c. możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Oznacza to, że obowiązek zapłaty zadośćuczynienia nie powstaje dopiero z chwilą wydania orzeczenia sądowego, nie tylko dlatego, że wymagalność roszczenia następuje z chwilą wezwania towarzystwo ubezpieczeń do zapłaty, a również dlatego, że

orzeczenie sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, a nie konstytutywnego (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2007 roku, I CSK 433/06, Lex nr 274209). Natomiast zasądzenie odsetek od daty wyrokowania może być uzasadnione jedynie taką sytuacją, w której na wysokość zadośćuczynienia mają wpływ okoliczności, które zaistniały po dacie zgłoszenia roszczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 13 kwietnia 2016 roku, I ACa 91/16). W rezultacie odstępianie od zasądzenia odsetek za okres opóźnienia ustalony stosownie do art. 455 k.c. w zw. z art. 481 k.c. musi być traktowane jako wyjątek i opierać się o szczególne okoliczności wskazujące na to, że krzywda jaką poniósł powód rekompensowana przyznaniem zadośćuczynieniem była potęgowana zdarzeniami (konsekwencjami zdarzeń) mającymi miejsce (istniejącymi lub narastającymi) już w toku procesu.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazania wymaga, że powódka żądała odsetek dopiero od daty trzydziestu dni następujących po doręczeniu odpisu pozwu. Pozwana bez wątplenia po zgłoszeniu jej żądania wypłaty zadośćuczynienia знаła drastyczne skutki wypadku dla stanu zdrowia i trybu życia powódki miała więc możliwość przeprowadzenia odpowiedniego postępowania likwidacyjnego i bez żadnych przeszkód spełnić świadczenie w takim rozmiarze, który byłby adekwatny do rozmiarów krzywdy wskazanych powódkę w pozwie. Po wniesieniu powództwa w istocie nie nastąpiły bowiem żadne nowe okoliczności, które zmieniłyby wymiar krzywdy zaistniałej u poszkodowanej.

Zatem co do zasady pozwana mogła i powinna rozpoznać i uwzględnić roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia na drodze pozasądowej. Co więcej pozwana nawet nie wskazała żadnych okoliczności, które stanowiłyby o zasadności zasądzenia odsetek od dnia wydania wyroku, poprzestając na twierdzeniach o przeprowadzonych dowodach „na nowe okoliczności”. Nie wskazuje natomiast, jakie to okoliczności stanowiły jej zdaniem *novum* w procesie i jaki miałyby być wpływ tychże okoliczności na wysokość zadośćuczynienia. Takimi okolicznościami nie mogą być wyniki dowodu z opinii biegłych, gdyż te jedynie potwierdziły twierdzenia co do stanu zdrowia powódki i w istocie nie ujawniały żadnych nowych okoliczności wpływających na rozmiar krzywdy.

Zwrócić też należy uwagę na to, że skarżący kwestionując żądanie zasądzenia odsetek od zapłaconej części roszczenia, nie przedstawia żadnych argumentów, które powodowały, że nie podważał on orzeczenia co do odsetek zasądzonych od niezapłaconej (a więc nieuznawanej przez) części żądania z tytułu zadośćuczynienia, uwzględnionego (wraz z odsetkami) przez Sąd Okręgowy. W ocenie Sądu odwoławczego nie ma żadnych podstaw do tego by różnicować skutki prawne stanu opóźnienia w zapłacie w odniesieniu do roszczenia ostatecznie uznanego przez stronę i roszczenia zasądzonego w wyroku.

W rezultacie zarzut naruszenia art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. należało podzielić i na podstawie art. 386 §1 k.p.c. zmienić zaskarżony wyrok uwzględniając żądanie zasądzenia odsetek za okres od daty następującej po 30 dniach od doręczenia pozwu do niekwestionowań sprawie daty zaspokojenia roszczenia o zapłatę kwoty 420.000 zł.

Wobec częściowego uchylecia rozstrzygnięcia co do istoty sprawy przedwczesnym jest orzekanie o zasadności zarzutów obu apelacji dotyczących orzeczenia o kosztach procesu przed Sądem I instancji. Rozstrzygnięcie to zależy od wyniku sprawy, a zatem decyzja o zastosowaniu zasady odpowiedzialności za wynik procesu – art. 98 k.p.c. (modyfikowanej przez zasadę stosunkowego rozdzielenia – art. 100 k.p.c.) czy też wyjątków od tej zasady (np. art. 102 k.p.c.) podejmowana musi być według stanu rzeczy w chwili wydania orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie. Stąd też uchylono także orzeczenie o kosztach procesu zaskarżone przez obie strony pozostawiając rozstrzygnięcie Sądowi Okręgowemu stosownie do oceny adekwatnej w chwili zakończenia postępowania pierwszoinstancyjnego.

O kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym rozstrzygano wyłącznie w zakresie w jakim koszty te dotyczyły orzeczenia o apelacji powódki. Tylko bowiem w tym zakresie wyrok Sądu Apelacyjnego kończył postępowanie w sprawie (art. 108 k.p.c.). Rozstrzygnięcie co do kosztów wywołanych apelacją pozwanego pozostawiono natomiast Sądowi Okręgowemu stosownie do treści art. 108 §2 k.p.c.

Powódka wygrała postępowanie ze swojej apelacji w całości zatem uprawniona do żądania kosztów procesu w związku tą apelacją (art. 98 k.p.c.). Koszty procesu powódki w postępowaniu apelacyjnym obejmują uiszczoną część opłaty od apelacji (1685 zł) i wynagrodzenie pełnomocnika powódki (4050 zł).

Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ustalono na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 poz. 1804 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dacie wnoszenia apelacji.

Stosując normę art. 113 uksc w zw. z art. 98 k.p.c. należało pobrać od pozwanego jako przegrywającego sprawę w instancji odwoławczej kwotę 1685 zł jako równowartość opłaty od apelacji powódki, z której uiszczenia była ona zwolniona.

Krzysztof Górski Dorota Gamrat-Kubeczak Dariusz Ryszał